

Leidraad Aanpassingswetgeving Algemene wet bestuursrecht vierde tranche

Justitie

Leidraad Aanpassingswetgeving Algemene wet bestuursrecht vierde tranche

**Ministerie van Justitie
Directie Wetgeving**

**Ministerie van Binnenlandse Zaken
Directie Constitutionele Zaken en Wetgeving**

De Leidraad is tevens te vinden op de website van het Kenniscentrum Wetgeving. Daarnaast wordt via deze website actuele informatie gegeven met betrekking tot de aanpassingswerkzaamheden. U vindt het Kenniscentrum Wetgeving op: www.kc-wetgeving.nl.

NB. Deze Leidraad bevat een groot aantal voorbeelden van aanpassingen. Deze voorbeelden dienen slechts ter illustratie; zij zijn nog niet afgestemd met de departementen die verantwoordelijk zijn voor de desbetreffende wet.

Voorwoord

Bij de Tweede Kamer is thans aanhangig het wetsvoorstel tot aanvulling van de Algemene wet bestuursrecht (Vierde tranche Awb) (Kamerstukken II 2003-2004, 29 702). Het is de bedoeling dat deze vierde tranche op 1 januari 2008 in werking treedt. Voor dat tijdstip moet de Nederlandse wet- en regelgeving worden aangepast aan de vierde tranche, zoals dat ook bij de eerste, tweede en derde tranche van de Algemene wet bestuursrecht is gebeurd.

In het Interdepartementaal Wetgevingsberaad (hierna: IWB) van 8 september 2005 is het Plan van Aanpak aanpassingswetgeving vierde tranche behandeld. Het IWB heeft de daarin opgenomen planning voor het opstellen en behandelen van de aanpassingswet Vierde tranche aanvaard. Na het verschijnen van deze Leidraad neemt de voorbereiding van de aanpassingswet door de departementen een aanvang. Het is de bedoeling dat de aanpassingswet in oktober 2006 in de ambtelijke voorportalen wordt behandeld opdat de vakministers ermee kunnen instemmen. Vervolgens wordt de wet ingediend bij de Raad van State (december 2006) en behandeld door Tweede en Eerste Kamer (februari 2007 - oktober 2007).

Bij de invoering van de eerdere tranches is steeds een Leidraad verschenen. De nu voorliggende Leidraad - die is geschreven door de ministeries van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties - reikt voor allerlei vragen die bij de aanpassingsarbeid kunnen rijzen standaardoplossingen en modelbepalingen aan. Dat heeft twee voordelen. In de eerste plaats wordt het aanpassingswerk versneld, doordat over veel voorkomende problemen niet steeds opnieuw behoeft te worden nagedacht. In de tweede plaats wordt bereikt dat de wetgeving op uniforme en consistente wijze wordt aangepast.

Deze Leidraad is op 3 november 2005 besproken door de Begeleidingscommissie Aanpassingswetgeving vierde tranche (hierna: begeleidingscommissie). De begeleidingscommissie is ingesteld op basis van het Plan van Aanpak Aanpassingswetgeving vierde tranche, dat door het Interdepartementaal Wetgevingsberaad is goedgekeurd. De begeleidingscommissie heeft geconstateerd dat de Leidraad een goed uitgangspunt is voor de aanpassingswetgeving. Omdat het voor de kwaliteit van wetgeving van groot belang is dat de aanpassing op een juiste en consistente wijze geschiedt, wordt van de departementen verwacht dat zij hun wetgeving aanpassen overeenkomstig het in de Leidraad neergelegde beleid. Dit neemt niet weg dat afwijking van deze Leidraad in bijzondere gevallen nodig kan zijn. In dat geval dient in ieder geval overleg te worden gevoerd met de Sector Staats- en Bestuursrecht van de Directie Wetgeving van Justitie.¹ Hetzelfde geldt voor gevallen waarin deze Leidraad niet voorziet. Afwijkingen en aanvullingen die ook voor andere wetgeving van belang kunnen zijn, worden zonodig voorgelegd aan de begeleidingscommissie, opdat deze een uniforme beleidslijn kan uitzetten.²

De Leidraad is uit praktische overwegingen opgezet als memorie van toelichting. Voor de opbouw ervan is aangesloten bij het stramien dat indertijd is gehanteerd bij de Aanpassingswet derde tranche Awb I (zie Stb. 1997, 510 en Kamerstukken II 1996/97 25 280 nr. 3). In het algemeen deel van de Leidraad wordt dit nader toegelicht.

¹ Een actuele lijst met namen van de contactpersonen is te vinden op de website van het Kenniscentrum Wetgeving (www.kc-wetgeving.nl).

² Het secretariaat van deze commissie berust bij het Ministerie van Justitie, Directie Wetgeving, Sector Staats- en bestuursrecht, t.a.v. 7mw. M.J. Jacobs (tel. 3704563).

Inhoudsopgave

DEEL I: Algemeen

1. Inleiding	8
2. De verhouding tussen de vierde tranche Awb en de bijzondere wetgeving	8
3. Werkwijze	10
4. Verhouding tot andere wetwijzigingen	10
5. Indeling van de Aanpassingswet	11
6. Opbouw van deze memorie van toelichting	11

DEEL II: Standaardaanpassingen

1 Bestuursrechtelijke geldschulden

1.1 Afdeling 4.4.1 Vaststelling en inhoud van de verplichting tot betaling	14
1.1.1 Toepassingsbereik	14
1.1.2 Beschikking bestuursrechtelijke geldschuld	14
1.1.3 Betalingstermijn	15
1.1.4 Betalingsverplichting zonder beschikking	15
1.1.5 Wijze van betaling	16
1.1.6 Betalingsbewijs	17
1.1.7 Kosten van de betaling	18
1.1.8 Toerekening van de betaling	18
1.1.9 Verrekening met een vordering	19
1.1.10 Uitstel van betaling	20
1.1.11 Verlening van een voorschot	21
1.2 Afdeling 4.4.2 Verzuim en wettelijke rente	22
1.2.1 Intreden van verzuim	22
1.2.2 Verschuldigde wettelijke rente	22
1.2.3 Wijziging van de betalingsverplichting	23
1.3 Afdeling 4.4.3 Verjaring	25
1.3.1 Verjaringstermijn	25
1.3.2 Stuiting van de verjaring	25
1.3.3 Gevolgen van de stuiting	26
1.3.4 Verlenging verjaringstermijn	26

1.4 Afdeling 4.4.4 Aanmaning en invordering bij dwangbevel	26
1.4.1 De aanmaning	26
1.4.2 Invordering bij dwangbevel	27
1.4.2.1 Toepassingsbereik	27
1.4.2.2 Bevoegdheid tot het uitvaardigen van een dwangbevel	27
1.4.2.3 Toepasselijkheid Rv	28
1.4.2.4 Moment van uitvaardigen dwangbevel	30
1.4.2.5 Posten die bij dwangbevel kunnen worden ingevorderd	30
1.4.2.6 Betekening en tenuitvoerlegging van het dwangbevel	31
1.4.2.7 Inhoud en bekendmaking dwangbevel	32
2 Bestuurlijke handhaving	
2.1 Inleiding	33
2.2 Titel 5.1 Algemene bepalingen	34
2.2.1 Overtreding	34
2.2.2 Overtreder en toerekenbaarheid	35
2.2.3 Van overeenkomstige toepassing verklaring artikel 51 Wetboek van Strafrecht	36
2.2.4 Legaliteitsbeginsel (bevoegdheid en sanctie)	37
2.2.5 Degene aan wie de geldsom die voortvloeit uit de bestuurlijke sanctie toekomt	37
2.2.6 Invordering bij dwangbevel	38
2.2.7 Zwijgrecht en cautieplicht	39
2.3 Titel 5.3 Herstelsancties	40
2.3.1 Inleiding	40
2.3.2 Afdeling 5.3.1 Last onder bestuursdwang	40
2.3.3 Afdeling 5.3.2 Last onder dwangsom	41
2.4 Titel 5.4 Bestuurlijke boete	43
2.4.1 Inleiding	43
2.4.2 Afdeling 5.4.1 Algemene bepalingen	43
2.4.2.1 Definitie bestuurlijke boete	43
2.4.2.2 Bestuurlijke boete en verwijtbaarheid van de overtreder	44
2.4.2.3 Overlijden overtreder	45
2.4.2.4 Ne-bis-in-idem voor bestuurlijke boeten	45
2.4.2.5 Strafrecht en bestuurlijke boete	46
2.4.2.6 Vervaltermijn bestuurlijke boete	47
2.4.2.7 Maatstaf boetebedrag, evenredigheid en bijzondere omstandigheden	48

2.4.3	Afdeling 5.4.2 De procedure	49
2.4.3.1	Inleiding	49
2.4.3.2	Rapport	50
2.4.3.3	Kennisgeving en bekendmaking	51
2.4.3.4	Proces-verbaal of rapport?	52
2.4.3.5	Inzagerecht en mededeling in een voor de overtreder begrijpelijke taal	52
2.4.3.6	Hoorplicht en tolk	53
2.4.3.7	Beslistermijn bij het opleggen van een bestuurlijke boete	54
2.4.3.8	Eisen aan de beschikking tot oplegging bestuurlijke boete	54
2.4.3.9	Zware procedure	55
2.4.3.10	Rapport of proces-verbaal bij zware boeten	56
2.4.3.11	Zienswijze	57
2.4.3.12	Scheiding taken en bevoegdheden	57

3 Attributie

3.1	Algemeen	59
3.2	Wanneer is sprake van attributie aan een ondergeschikte?	59
3.3	Wanneer is aanpassing nodig?	60

Bijlagen

Bijlage 1

Overzicht vuistregels	62
-----------------------	----

Bijlage 2

Overzicht modellen	71
--------------------	----

Bijlage 3

Overzicht van wetgeving waarin een dwangbevelprocedure ter invordering van een geldschuld voorkomt (per 18 juli 2005)	72
--	----

Bijlage 4

Overzicht van wetten waarin een bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete voorkomt (per 18 juli 2005)	75
--	----

Bijlage 5

Transponeringstabel	77
---------------------	----

Memorie van toelichting

Deel I: Algemeen

1. INLEIDING

In het voorstel voor een Vierde tranche Algemene wet bestuursrecht (Kamerstuk II 2003-2004, 29 702, hierna: vierde tranche Awb) wordt een drietal onderwerpen in de Awb geregeld:

- bestuursrechtelijke geldschulden (titel 4.4);
- bestuurlijke handhaving, in het bijzonder de bestuurlijke boete (titels 5.1 en 5.4);
- attributie (afdeling 10.1.3).

Deze onderwerpen zijn thans op diverse plaatsen in bijzondere wetgeving geregeld. Nu deze onderwerpen in de Awb zullen worden geregeld, is het noodzakelijk te bezien of en in hoeverre bijzondere wetgeving daarop aangepast moet worden. Dit wetsvoorstel strekt tot aanpassing van een groot aantal wetten aan de vierde tranche Awb.

De noodzaak van aanpassing vloeit voort uit de doelstellingen van de Awb. Deze doelstellingen zijn (vgl. de memorie van toelichting bij de eerste tranche van de Awb, Kamerstukken II 1988/89, 21 221, nr. 3, blz. 4):

- het bevorderen van eenheid binnen de bestuursrechtelijke wetgeving;
- het systematiseren en, waar mogelijk, vereenvoudigen van de bestuursrechtelijke wetgeving;
- het codificeren van ontwikkelingen die zich in de bestuursrechtelijke jurisprudentie hebben voorgedaan;
- het treffen van voorzieningen ten aanzien van onderwerpen die zich naar hun aard niet voor regeling in de bijzondere wet lenen.

Om deze doelstellingen te bereiken, is het totstandbrengen van de Awb zelf niet voldoende. Met het vastleggen van bijvoorbeeld algemene regels over bestuursrechtelijke geldschulden of bestuurlijke boeten wordt nog geen eenheid bereikt, als allerlei bijzondere regelingen toch weer afwijkende begrippen, een andere terminologie en een afwijkende systematiek gaan hanteren, dan wel zaken die al in de Awb zijn geregeld nog eens opnieuw gaan regelen. Daarom moet bij het opstellen van bijzondere wetgeving steeds rekening worden gehouden met de Awb en moet de bestaande bijzondere wetgeving worden aangepast. Dit wetsvoorstel voorziet in die noodzakelijke aanpassingen, voorzover zij betrekking hebben op de bestaande wetgeving in formele zin, met uitzondering van rijkswetten. De aanpassing van rijkswetgeving en lagere wetgeving zal separaat plaatsvinden. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan de vereenvoudiging, harmonisatie en systematisering van de Nederlandse bestuursrechtelijke wetgeving.

Dit wetsvoorstel dient tegelijkertijd met het voorstel voor een Vierde tranche Algemene wet bestuursrecht in werking te treden.

2. DE VERHOUDING TUSSEN DE VIERDE TRANCHE AWB EN DE BIJZONDERE WETGEVING

In de memorie van toelichting bij de eerste tranche van de Awb is uitvoerig ingegaan op de verhouding tussen de Awb en bijzondere wetten (Kamerstukken II, 1988/1989, 21 221, nr. 3, blz. 17). Hieronder wordt meer specifiek ingegaan op de relatie tussen de vierde tranche Awb en bijzondere wetten. Daarbij is de aard van de bepalingen die in de vierde tranche Awb zijn

opgenomen, van groot belang. Onderscheid kan worden gemaakt tussen voorschriften van dwingende aard en voorschriften die gelden als regelend recht.³

Het karakter van de bepalingen in de vierde tranche Awb is hoofdzakelijk dwingend van aard. Met betrekking tot bijvoorbeeld titel 4.4 over bestuursrechtelijke geldschulden wil dit zeggen dat de voorschriften omtrent de vaststelling en de inhoud van de betalingsverplichting, het tijdstip waarop de geldvordering verjaart alsmede wanneer aanmaning en invordering bij dwangbevel mogelijk is, voor het gehele bestuursrecht gelden. Voor de aanpassingswetgeving betekent dit allereerst dat bepalingen die met een dergelijk dwingend voorschrift in strijd zijn, dienen te vervallen. Hetzelfde geldt voor voorschriften in de bijzondere wetgeving die hetzelfde voorschrijven als het dwingende Awb-voorschrift: dergelijke bepalingen worden immers overbodig. Slechts op het niveau van formele wet kan zo nodig worden afgeweken van deze dwingendrechtelijke voorschriften. Dit dient dan in zulke gevallen uitdrukkelijk in de bijzondere wet te worden vermeld door middel van de formulering: 'In afwijking van artikel ... Awb'

Daarnaast bevat de vierde tranche Awb regelend recht. Een voorbeeld zijn de zgn. 'gangbare bepalingen'. Dit zijn bepalingen waarin een algemeen bruikbare regeling is gegeven maar waarbij de wetgever rekening heeft gehouden met de noodzaak of wenselijkheid dat in een beperkt aantal gevallen een andere regel zou moeten gelden. Van deze hoofdregel mag in wettelijke voorschriften van ieder niveau worden afgeweken. Artikel 4.4.1.5 is een dergelijke bepaling. In dit voorschrift is het uitgangspunt neergelegd dat de schuldenaar giraal betaalt, bijvoorbeeld door storting of overschrijving op een bankrekening. Hiervoor is gekozen omdat girale betalingen algemeen geaccepteerd zijn. Ook zijn aan dergelijke betalingen de minste kosten verbonden en leveren ze het minste risico op van misbruik. De schuldeiser is bevoegd betaling op andere wijze toe te staan, kan echter een schuldenaar daartoe slechts verplichten indien daarin bij wettelijk voorschrift is voorzien. Het eerste lid van artikel 4.4.1.5 voorziet daartoe in de mogelijkheid bij wettelijk voorschrift een andere vorm van betaling dan de girale betaling voor te schrijven. De term 'wettelijk voorschrift' omvat ook voorschriften van lagere wetgevers (bijvoorbeeld algemene maatregel van bestuur, ministeriële regeling, verordeningen van provincie, gemeenten en waterschappen). Bij het opstellen van dit artikel is onder ogen gezien dat op verschillende terreinen bij wet andere regelingen zijn getroffen, die zozeer met de eigen aard van die bijzondere wetgeving samenhangen, dat het niet goed mogelijk is de regeling in de Awb daarop zonder meer toe te passen. Dit artikel impliceert dat girale betaling als 'de voor normale gevallen beste hoofdregel' geldt, waarop echter uitzonderingen gemaakt kunnen worden. Voor de aanpassingsoperatie betekent dit, dat met de hoofdregel overeenkomende bepalingen kunnen vervallen, terwijl bij afwijkende bepalingen telkens moet worden nagegaan of er voldoende grond is om een uitzondering op de hoofdregel te maken. Bij dergelijke afwijkingen hoeft niet uitdrukkelijk in de bijzondere wet te worden aangegeven dat dit geschiedt in afwijking van de Awb. Een ander voorbeeld van een gangbare bepaling betreft de termijn waarbinnen het bestuursorgaan de schuldenaar die in verzuim is, aanmaant tot betaling. In artikel 4.4.4.1.1 is als uitgangspunt opgenomen twee weken te rekenen vanaf de dag na die waarop de aanmaning is toegezonden. In het tweede lid van dat artikel is voorzien in de mogelijkheid bij wettelijk voorschrift een andere termijn vast te stellen.

³ In de Awb kunnen naast bepalingen van dwingende en regelende aard ook bepalingen van aanvullende en facultatieve aard worden onderscheiden. Dergelijke bepalingen komen echter niet voor in de vierde tranche Awb.

3. WERKWIJZE

De aanpassingswetgeving heeft in beginsel een technisch karakter: beoogd wordt de bijzondere wetgeving in overeenstemming te brengen met de inhoud, het systeem en de terminologie van de Awb. Het is niet de bedoeling om de materiële normstelling of het beleid van de bijzondere wet te veranderen. Dat betekent echter niet, dat de aanpassing een eenvoudige, als het ware mechanische operatie is, waarbij de inhoud van de aanpassingen steeds volautomatisch uit de Awb volgt. Soms is dat wel het geval: een bepaling die inhoudt dat de beschikking tot betaling van een geldsom de betalingstermijn moet vermelden, bijvoorbeeld, kan zonder meer worden geschrapt, want dat staat al in de Awb (art. 4.4.1.2, tweede lid, onderdeel a). Bij bepalingen die de inhoud regelen van een beschikking waarbij een sanctie wordt opgelegd, ligt het wat genuanceerder. In de meeste gevallen zullen deze bepalingen kunnen vervallen omdat al in de Awb staat wat de beschikking moet vermelden. Een uitzondering geldt echter indien in een bijzondere wet om een specifieke reden extra eisen worden gesteld aan de inhoud van de beschikking. Dergelijke eisen moeten uiteraard niet vervallen.

Hierboven is reeds ingegaan op de mogelijkheden die in bepaalde voorschriften van de vierde tranche Awb zijn vervat tot het stellen van afwijkende dan wel aanvullende voorschriften. Deze keuzemogelijkheden leiden wel tot inhoudelijke afwegingen. Zo is het in principe aan de bijzondere wetgever om te bepalen of een geldsom moet worden betaald zonder dat dit bij beschikking is vastgesteld; vgl. artikel 4.4.1.4. Zelfs als dit niet het geval is, zijn technisch gezien vaak verschillende aanpassingsmethoden denkbaar. Daarbij gaat het vaak om keuzen die bij een reeks van wetten telkens weer moeten worden gemaakt.

In dit licht is het van belang dat nodeloze verschillen tussen de aanpassingen van verschillende bijzondere wetten worden vermeden. Daartoe is voorafgaand aan het eigenlijke aanpassingswerk een leidraad ontwikkeld ten behoeve van de daadwerkelijke aanpassing van de bijzondere wetgeving aan het wetsvoorstel vierde tranche Awb. Daarbij zijn voor een veelheid van vragen die bij de aanpassing kunnen rijzen, standaardoplossingen in de vorm van vuistregels opgesteld. Bij eerder aanpassingswerk in het kader van de derde tranche Awb is gebleken dat daardoor niet alleen de consistentie, maar ook de doelmatigheid en de voortgang van het aanpassingswerk zijn bevorderd. De ontwikkelde vuistregels voorkomen immers, dat op regelmatig terugkerende vragen telkens opnieuw een antwoord moet worden gezocht. Ze bevatten tevens toelichtingen op regelmatig terugkerende aanpassingen. Zij keren daarom in belangrijke mate terug in het vierde deel van deze toelichting.

4. VERHOUDING TOT ANDERE WETSWIJZIGINGEN

Een ander aspect dat aandacht vraagt is de verhouding tussen deze aanpassingswet en andere lopende wetswijzigingen. Voorzover lopende wetswijzigingen eerder dan of tegelijk met het wetsvoorstel vierde tranche Awb in werking treden, moet daarmee bij het opstellen van de aanpassingswet rekening worden gehouden. Treden zij later in werking, dan moeten zij omgekeerd rekening houden met deze aanpassingswet. Uitgangspunt is dat deze aanpassingswet slechts rekening houdt met lopende wetswijzigingen voorzover die naar verwachting voor 1 januari 2007 in werking treden. Wetsvoorstellen die naar verwachting op of na die

datum in werking zullen treden, voorzien zelf in hun aanpassing, zonodig bij nota van wijziging, tenzij zij reeds door de Tweede Kamer zijn aanvaard. Daarnaast geldt dat met wetsvoorstellen pas rekening wordt gehouden zodra de tekst vaststaat, dat wil zeggen nadat zij door de Tweede Kamer zijn aanvaard. Dat voorkomt dat wijzigingen in het wetsvoorstel ook weer tot wijzigingen in de aanpassingswet moeten leiden. Deze werkwijze vermindert de kans op technische fouten. Dit is gebleken bij de aanpassingsoperatie aan de derde tranche Awb I.

5. INDELING VAN DE AANPASSINGSWET

Deze Aanpassingswet bestaat uit ...[nog in te vullen] hoofdstukken waarbij per hoofdstuk de wijzigingen van de wetgeving van een bepaald ministerie zijn opgenomen. Daarbij zijn de ministeries in alfabetische volgorde in de diverse hoofdstukken opgenomen. Ten slotte zijn in hoofdstuk ... [nog in te vullen] enkele slotbepalingen opgenomen.

De hoofdstukken zijn steeds onderverdeeld in Arabisch genummerde artikelen, waarbij in ieder artikel één wet wordt aangepast. De aan te passen wetten zijn, in alfabetische volgorde, opgenomen in het hoofdstuk van het ministerie dat voor de desbetreffende wet (thans) eerstverantwoordelijk is.

6. OPBOUW VAN DEZE MEMORIE VAN TOELICHTING

De opbouw van deze memorie van toelichting wijkt enigszins af van het voor wetsvoorstellen gebruikelijke patroon. Voor de opbouw van dit wetsvoorstel en de memorie van toelichting is aangesloten bij het stramien dat indertijd is gehanteerd bij de Aanpassingswet derde tranche Awb I (zie Stb. 1997, 510 en Kamerstukken II 1996/97, 25 280, nr. 3). De toelichting bestaat uit drie delen.

Het eerste deel is gewijd aan de algemene aspecten van de aanpassingswetgeving. In het tweede deel worden, aan de hand van de bepalingen van de Awb, alle regelmatig terugkerende aanpassingen toegelicht en worden ten behoeve van deze standaardaanpassingen vuistregels gegeven. De vuistregels zijn voorzien van nummers in de kantlijn. Daarnaast zijn enkele modelbepalingen geformuleerd om eenheid te bewerkstelligen. Alle vuistregels en modelbepalingen zijn ook opgenomen als bijlage bij deze toelichting. In het derde deel is een overzicht opgenomen van wetten die in het kader van het wetsvoorstel vierde Tranche Awb moeten worden aangepast. In het vierde, artikelsgewijze, deel van de toelichting worden de standaardaanpassingen niet meer afzonderlijk toegelicht.⁴ In plaats daarvan wordt door vermelding van het desbetreffende nummer verwezen naar de relevante vuistregel en de daarbijbehorende toelichting in het tweede deel. Op deze manier wordt voorkomen dat bepaalde toelichtingen een groot aantal keren moet worden herhaald. Bovendien wordt zo in één oogopslag duidelijk, of het gaat om een standaardaanpassing of niet. Ook in de memorie van toelichting bij de aanpassingsrijkswet en de nota van toelichting bij de aanpassings amvb zal steeds worden verwezen naar de vuistregels, genoemd in het tweede deel van de onderhavige memorie van toelichting. In het geval bij een aanpassing inhoudelijke afwijkingen een rol hebben gespeeld gaat het uiteraard niet om een standaardaanpassing en is deze voorzien van een afzonderlijke toelichting in het artikelsgewijze deel

⁴ Het derde en het vierde deel van de memorie van toelichting kunnen uiteraard pas worden ingevuld nadat de aanpassingsarbeid is verricht. Om die reden zijn deze onderdelen niet ingevuld en konden ze ook niet in deze Leidraad worden opgenomen.

Deel II: Standaardaanpassingen

1 BESTUURSRECHTELIJKE GELDSCHULDEN

1.1 Afdeling 4.4.1 Vaststelling en inhoud van de verplichting tot betaling

1.1.1 Toepassingsbereik

De regeling is van toepassing op bestuursrechtelijke geldschulden. Geldschulden zijn bestuursrechtelijk van aard voorzover zij voortvloeien uit een bestuursrechtelijk wettelijk voorschrift of uit een appellabel besluit (artikel 4.4.1.1, eerste lid). Kenmerkend is dat tenminste steeds één van beide partijen (schuldeiser of schuldenaar) een bestuursorgaan moet zijn. Bij de aanpassing is allereerst nagegaan of er sprake is van een bestuursrechtelijke geldschuld in de zin van de vierde tranche Awb.

Privaatrechtelijke geldschulden vallen dus buiten het bereik van deze voorschriften evenals geldschulden die voortvloeien uit een besluit dat niet vatbaar is voor bezwaar en beroep. Verplichtingen tot betaling van een geldsom voor het in behandeling nemen van een aanvraag (veelal leges genoemd) vallen op grond van het tweede lid van artikel 4.4.1.1 eveneens buiten het bereik van de regeling. Op grond van artikel 24 van de Vreemdelingenwet 2000 is bijvoorbeeld de vreemdeling voor de afdoening van een aanvraag voor een verblijfsvergunning leges verschuldigd. Indien hij in gebreke blijft bij de betaling daarvan is het niet wenselijk dat het bestuur de vreemdeling overeenkomstig artikel 4.4.4.1.1 aanmaant en vervolgens tot (dwang-)invordering overgaat. Het bestuur kan dan volstaan met het buiten behandeling laten van zijn aanvraag. Titel 4.4 is evenmin van toepassing op bestuursrechtelijke geldschulden die bij uitspraak van de bestuursrechter worden vastgesteld (artikel 4.4.1.1, derde lid). Als voorbeeld gelden de uitspraken tot vergoeding van schade, griffierechten of proceskosten als geregeld in de artikelen 8:73, 8:74, 8:75 en 8:75a Awb.

1.1.2 Beschikking bestuursrechtelijke geldschuld

Artikel 4.4.1.2, tweede lid, somt enkele elementen op die in ieder geval in de beschikking, waarin de verplichting tot betaling van een geldsom wordt vastgesteld, moeten zijn vermeld. In de eerste plaats moet worden aangegeven hoeveel moet worden betaald. Onderdeel a verplicht namelijk tot uitdrukkelijke vermelding van de te betalen geldsom. Voorts moet de beschikking vermelden binnen welke termijn de betaling moet geschieden. Onderdeel b voorziet daarin.

-
1. Bepalingen waarin is geregeld dat de betalingsbeschikking de te betalen geldsom en de termijn waarbinnen de betaling moet plaatsvinden moet vermelden, vervallen.
-

Met de vermelding van de te betalen geldsom alsmede de termijn waarbinnen de betaling moet gebeuren zijn de voornaamste elementen van de betalingsbeschikking geregeld. Het kan voorkomen dat het in een specifiek geval noodzakelijk is aanvullende vereisten te stellen. Artikel 4.4.1.2, tweede lid, voorziet in die mogelijkheid. Dit zal echter uitzonderings-situaties betreffen.

2. Bepalingen waarin aanvullende vereisten ten aanzien van de inhoud van de betalingsbeschikking zijn opgenomen, vervallen, tenzij specifieke omstandigheden noodzaken tot de handhaving van dergelijke vereisten.

Uit de artikelen 3:46 en 3:47 vloeit reeds voort dat de burger moet weten waarom hij moet betalen of geld ontvangt. De beschikking zal voorzover mogelijk het wettelijke voorschrift moeten vermelden waarop de betalingsverplichting is gebaseerd. Daarnaast mag bekend worden verondersteld dat niet-tijdige betaling leidt tot sancties. De vermelding van de gevolgen van niet-tijdige betaling in de beschikking waarbij betalingsverplichting wordt vastgesteld, is dan ook niet noodzakelijk. In geval van verzuim zal de schuldenaar overeenkomstig paragraaf 4.4.4.1 aangemaand worden. Op grond van artikel 4.4.4.1.1, derde lid, wordt hij dan op de hoogte gesteld van het feit dat betaling kan worden afgedwongen door op kosten van de schuldenaar uit te voeren invorderingsmaatregelen.

3. Bepalingen waarin is geregeld dat in de betalingsbeschikking de gevolgen van niet-tijdige betaling moeten worden vermeld, vervallen.

1.1.3 Betalingstermijn

Artikel 4.4.1.3 schrijft voor dat de betaling binnen zes weken na bekendmaking van de beschikking dient te geschieden. Van deze termijn kan worden afgeweken indien de beschikking een later tijdstip vermeldt (eerste lid). Dit kan noodzakelijk zijn in bijvoorbeeld de situatie dat een betrokkene eerst vanaf een bepaalde datum een geldelijke aanspraak heeft en daar ruim van te voren een aanvraag toe indient. Het zal duidelijk zijn dat de betalingstermijn dan niet eerder kan aanvangen dan na de bedoelde datum. Ook is het mogelijk bij of krachtens wettelijk voorschrift een andere betalingstermijn vast te stellen (tweede lid). Op basis van deze bepaling kan bijvoorbeeld een langere termijn worden vastgesteld of kan een betaling in termijnen worden voorgeschreven.

4. Bepalingen waarin de termijn waarbinnen de betaling moet geschieden is geregeld, vervallen, tenzij specifieke omstandigheden noodzaken tot een andere betalingstermijn.

1.1.4 Betalingsverplichting zonder beschikking

Artikel 4.4.1.4 geeft de mogelijkheid om bij wettelijk voorschrift af te wijken van de regel dat een verplichting tot betaling moet berusten op een beschikking. Hieraan zal behoefte bestaan bij veel voorkomende en regelmatige betalingen zoals het voldoen van omzetbelasting en premies door werkgevers.

Om te voorkomen dat voor dergelijke betalingen steeds een beschikking in de daarvoor vereiste vorm moet worden gegeven, wordt in de socialezekerheidswetgeving gewerkt met de zogenaamde 'vereenvoudigde beschikking'. Daarbij wordt in beginsel automatisch betaald en afgeweken van de in de Awb neergelegde bekendmakingsvoorschriften. Slechts op verzoek van de betrokkene wordt de beschikking bekendgemaakt zoals vermeld in artikel 3:41 Awb, waarna op de gebruikelijke wijze bezwaar kan worden gemaakt en beroep kan worden ingesteld.

Voorbeeld: artikel 22, derde en vierde lid, Werkloosheidswet

3. Op de toekenning en de beëindiging van een uitkering als bedoeld in artikel 18 of van een uitkering die verband houdt met een verleende ontheffing op grond van artikel 8, derde lid, van het Buitengewoon Besluit Arbeidsverhoudingen 1945 zijn de artikelen 3:40 en 3:45 van de Algemene wet bestuursrecht niet van toepassing, indien redelijkerwijs mag worden aangenomen dat aan de bekendmaking van de beschikking geen behoefte bestaat.
4. Verzoekt de belanghebbende binnen een redelijke termijn echter om bekendmaking van de in het derde lid bedoelde beschikking, dan wordt deze zo spoedig mogelijk verstrekt.

Deze regeling kan in overeenstemming met artikel 4.4.1.4 worden beperkt tot het voorschrift dat de in het derde lid bedoelde uitkeringen worden toegekend of beëindigd zonder dat dit bij beschikking is vastgesteld.

-
5. Waar specifieke omstandigheden daartoe noodzaken, is voorzien in de verplichting tot betaling zonder voorafgaande beschikking.

Het derde lid van artikel 4.4.1.4 geeft de belanghebbende de bevoegdheid binnen redelijke termijn om een beschikking te vragen. Hierbij kan hij belang hebben indien hij duidelijkheid wil hebben over de juistheid van de betaling, bijvoorbeeld met het oog op het entameren van een bezwaar- of beroepsprocedure.

-
6. Bepalingen waarin de gevolgen van een betalingsverplichting zonder beschikking zijn geregeld, vervallen.

1.1.5 Wijze van betaling

Hoofregel is dat de schuldenaar giraal betaalt, bijvoorbeeld door storting of overschrijving op een bankrekening (artikel 4.4.1.5, eerste lid). De schuldeiser wijst daartoe een rekening aan. De betaling geschiedt in beginsel in euro (tweede lid).

-
7. Bepalingen waarin een girale betaling wordt voorgeschreven, vervallen.

De schuldeiser is bevoegd betaling op andere wijze toe te staan. Hij kan een schuldenaar daartoe echter slechts verplichten indien daarin bij wettelijk voorschrift is voorzien. Het eerste lid opent daartoe de mogelijkheid. Allereerst kan worden bepaald dat de betaling op een andere wijze dan giraal dient te geschieden. Gedacht kan worden aan het betalen met contant geld, door middel van een cheque of met een chippas (zoals bij parkeerautomaten). Een bijstandsuitkering kan in contant geld worden uitbetaald aan personen die geen vaste woon- of verblijfplaats hebben.

-
8. Waar specifieke omstandigheden daartoe noodzaken, is een andere wijze van betaling dan de girale betaling voorgeschreven.

Ook is het mogelijk dat bij wettelijk voorschrift wordt bepaald dat de betaling plaatsvindt door bijschrijving op een andere rekening dan voorgeschreven in het eerste lid van artikel 4.4.1.5. Dit is bijvoorbeeld voor betalingen tussen bestuursorganen onderling gebeurd in het KB van 28 maart 1925, Stb. 1925, 125 ('Rijksverrekening'). Deze betalingen dienen op grond van dit KB te gebeuren op een daartoe door het Rijk geopende bankrekening. De gemeenten en provincies hebben niet de bevoegdheid een andere bankrekening voor deze betalingen te bestemmen.

9. Waar specifieke omstandigheden daartoe noodzaken, is voorgeschreven dat de betaling dient plaats te vinden door bijschrijving op een andere bankrekening dan voorgeschreven in het eerste lid van artikel 4.4.1.5.

Op de hoofdregel in het tweede lid van artikel 4.4.1.5 dat de betalingen plaatsvinden in euro, kan een uitzondering worden gemaakt bij wettelijk voorschrift maar ook in het besluit van het desbetreffende bestuursorgaan. Hieraan kan behoefte bestaan indien het in het internationale betalingsverkeer aantrekkelijker is de betaling in lokale valuta te voldoen, of indien het Nederlandse bestuursorgaan buiten Europa is gevestigd (bijvoorbeeld ambassades of consulaten).

10. Waar specifieke omstandigheden daartoe noodzaken, is voorgeschreven dat de betaling op een andere wijze dan in euro geschiedt.

Sommige wettelijke regelingen kennen de mogelijkheid dat aan een ander dan de schuldeiser wordt uitbetaald. Het vierde lid van artikel 4.4.1.5 voorziet in de mogelijkheid bij bijzondere wet de betaling op te dragen aan een ander dan de schuldeiser.

11. Waar specifieke omstandigheden daartoe noodzaken, is voorgeschreven dat de betaling aan een ander dan de schuldeiser dient te geschieden.

Indien girale betaling bezwaarlijk is kan het bestuursorgaan betaling in een andere vorm verrichten dan wel ontvangen (artikel 4.4.1.6, eerste lid). Hiervoor is geen wettelijke voorziening nodig. Bepalingen die hierin thans voorzien, kunnen vervallen.

12. Bepalingen waarin wegens ongeschiktheid van girale betaling wordt voorzien in de mogelijkheid om een betaling in een andere vorm te ontvangen of verrichten, vervallen.

1.1.6 Betalingsbewijs

Voor iedere contante betaling moet de schuldeiser een betalingsbewijs afgeven (artikel 4.4.1.6, tweede lid). Bij wettelijk voorschrift kan echter worden afgeweken van dit voorschrift. In sommige wetten wordt, indien betaling niet aanstonds kan geschieden, de mogelijkheid geopend een bewijs te verstrekken waarin onder meer het bedrag dat zal worden uitbetaald en de naam van de persoon die zal uitbetalen, is vermeld.

Voorbeeld: artikel 5, derde lid, Wet beschikbaarheid goederen

3. Aan de rechthebbende, met wie ten aanzien van de schadeloosstelling overeenstemming wordt bereikt, wordt deze terstond tegen kwitantie uitbetaald. Kan de schadeloosstelling niet terstond worden uitbetaald, dan wordt aan de rechthebbende een door hem en door of namens Onze Minister ondertekend bewijs afgegeven, vermeldende:

- a. Onze Minister, die het bevel heeft gegeven of doen geven;
- b. de naam, de voornaam, de hoedanigheid en de woonplaats van de rechthebbende;
- c. een omschrijving van het in het bevel begrepen goed, alsmede van de strekking van het bevel;
- d. het overeengekomen bedrag der schadeloosstelling;
- e. degene, die het bedrag der schadeloosstelling zal uitbetalen.

13. Waar specifieke omstandigheden daartoe noodzaken, is voorzien in een uitzondering op de verplichting voor een betaling een betalingsbewijs af te geven. Aanvullende voorschriften zijn gehandhaafd.

1.1.7 Kosten van de betaling

De kosten van de betaling komen voor rekening van de schuldenaar (artikel 4.4.1.7, eerste lid). Dit geldt niet voor betalingen die een bestuursorgaan aan een schuldeiser buiten de Europese Unie verricht. Tenzij bij wet anders is bepaald, heeft het bestuursorgaan de mogelijkheid deze kosten voor rekening van de schuldeiser te laten komen (artikel 4.4.1.7, tweede lid).

14. Waar specifieke omstandigheden daartoe noodzaken, is bepaald dat de kosten van betaling door een bestuursorgaan aan een schuldeiser buiten de Europese Unie ten laste komen van het bestuursorgaan.

1.1.8 Toerekening van de betaling

In artikel 4.4.1.8 is expliciet geregeld aan welke posten een betaling achtereenvolgens moet worden toegerekend. De volgorde die daarbij is gehanteerd, sluit aan bij die van artikel 6:44, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek (hierna: BW). Het tweede lid bevat een voorziening voor het geval de schuldenaar verschillende geldschulden heeft bij dezelfde schuldeiser. Deze bepalingen zijn dwingend van aard. Bepalingen in bijzondere wetgeving die hiermee overeenkomen, vervallen. Aanvullende voorschriften blijven gehandhaafd.

Voorbeeld: Artikel 13 Besluit Tica inzake betaling, terugvordering en tenuitvoerlegging van boeten en onverschuldigd betaalde uitkering

Huidige tekst

1. Tenzij de schuldenaar een andere vordering aanwijst wordt een betaling die zou kunnen worden toegerekend aan twee of meerdere vorderingen, op de eerste plaats toegerekend aan een verschuldigde boete.
2. Zijn er vervolgens nog meerdere vorderingen waarop de toerekening zou kunnen plaatsvinden, dan wordt deze op de eerste plaats toegerekend aan de oudste. Zijn de vorderingen even oud, dan geschiedt de toerekening naar evenredigheid.
3. Betaling op een bepaalde vordering strekt eerst in mindering van de kosten, vervolgens de verschenen rente en tenslotte de hoofdsom en de lopende rente.

Aangepaste tekst

1. Tenzij de schuldenaar een andere vordering aanwijst wordt een betaling die zou kunnen worden toegerekend aan twee of meerdere vorderingen, op de eerste plaats toegerekend aan een verschuldigde boete.
2. Zijn er vervolgens nog meerdere vorderingen waarop de toerekening zou kunnen plaatsvinden, dan wordt deze op de eerste plaats toegerekend aan de oudste. Zijn de vorderingen even oud, dan geschiedt de toerekening naar evenredigheid.
3. (vervallen)

15. Bepalingen waarin geregeld is aan welke posten een betaling achtereenvolgens moet worden toegerekend, vervallen. Aanvullende voorschriften blijven gehandhaafd.

1.1.9 Verrekening met een vordering

Verrekening van een geldschuld met een bestaande vordering geschiedt slechts voorzover in de bevoegdheid daartoe bij wettelijk voorschrift is voorzien (artikel 4.4.1.9). Er zijn vele bestuursrechtelijke wettelijke voorschriften die de bevoegdheid tot verrekening toekennen. Voorbeelden daar-van zijn onder meer te vinden in artikel 24 Inverde-rings-wet 1990 waar is bepaald dat de ontvanger de bevoegdheid heeft rijksbelastingen en andere belastingen en heffingen met elkaar te verrekenen. Artikel 7.4 Wet studiefinanciering 2000 kent de bevoegdheid toe dat te veel toegekende en uitbetaalde studiefinanciering verrekend mag worden. Bestaande wettelijke voorschriften waarin een bevoegdheid tot verrekening van een geldschuld met een vordering is opgenomen, moeten aan artikel 4.4.1.9 worden aangepast. Daarbij is het volgende model gehanteerd:

Model 1: verrekening

Het [aanduiding bestuursorgaan] is bevoegd tot verrekening van [aanduiding geldelijke verplichting van de ontvanger jegens het bestuursorgaan] met [aanduiding geldelijke verplichting van de bestuursorgaan jegens de ontvanger].

Voorbeeld: artikel 17i, tweede lid, Algemene Ouderdomswet

Huidige tekst

2. Indien degene aan wie een boete is opgelegd, ouderdomspensioen op grond van deze wet ontvangt, wordt het besluit waarbij de boete is opgelegd tenuitvoergelegd door verrekening met dat pensioen.

Aangepaste tekst

2. De Sociale verzekeringsbank is bevoegd tot verrekening van de boete met het ouderdomspensioen dat degene aan wie de boete is opgelegd, ontvangt.

In artikel 2, vijfde lid, Algemene wet inzake rijksbelastingen wordt de bevoegdheid tot verrekening met een voorlopige aanslag of een voorheffing alsook met een voorlopige conserverende aanslag uitdrukkelijk uitgesloten. Dergelijke bepalingen zijn in het licht van artikel 4.4.1.9, eerste lid, overbodig geworden.

16. Bepalingen waarin de bevoegdheid tot verrekening is uitgesloten, vervallen.

Overeenkomstig het tweede lid van artikel 4.4.1.9 heeft de verrekening terugwerkende kracht. Het derde lid sluit verrekening met de beslagvrije voet uit.

17. Bepalingen waarin geregeld wordt vanaf welk tijdstip de verrekening werkt, vervallen.

18. Bepalingen waarin verrekening met de beslagvrije voet wordt uitgesloten, vervallen.

In artikel 24, eerste lid, van de Invorderingswet 1990 is de verrekeningsbevoegdheid, geregeld in afdeling 6.1.12 BW, uitgesloten bij onder meer rijksbelastingen. Afdeling 6.1.12 BW bevat voorschriften omtrent verrekening met privaatrechtelijke geldschulden. Daarin is onder meer geregeld dat verrekening mogelijk is wanneer sprake is van overdracht, beslag en verpanding van de vordering (artikel 6:130 BW) en wanneer uitstel van betaling is verleend

(artikel 6:131, tweede lid BW). Op grond van artikel 6:132 BW kan aan een verrekeningsverklaring de werking worden ontnomen door onverwijld een beroep te doen op een weigeringsgrond. Artikel 6:137 BW regelt de volgorde van toerekening bij meerdere geldschulden wanneer de verrekeningsverklaring hierover onvoldoende duidelijk is. In het algemeen deel van de toelichting bij het wetsvoorstel vierde tranche Awb is al opgemerkt dat het BW in beginsel niet van toepassing is op bestuursrechtelijke geldschulden. Dit is slechts anders indien in de Awb de bepalingen van het BW van (overeenkomstige) toepassing zijn verklaard. Hieruit volgt dat artikel 4.4.1.9 exclusief geldt voor bestuursrechtelijke geldschulden. Bepalingen die de toepasselijkheid van afdeling 6.1.12 BW expliciet uitsluiten, vervallen dan ook.

Voorbeeld: artikel 24, eerste lid, Invorderingswet 1990

Huidige tekst

1. Met betrekking tot rijksbelastingen en andere belastingen en heffingen voor zover de invordering daarvan aan de ontvanger is opgedragen, is verrekening op de voet van afdeling 12 van Titel 1 van Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek niet mogelijk.

Aangepaste tekst

1. (vervallen)

19. Bepalingen die de toepasselijkheid van afdeling 6.1.12 BW uitsluiten, vervallen.

20. Indien specifieke omstandigheden daartoe noodzaken, kunnen in een bijzondere wet bepalingen uit afdeling 6.1.12 BW van overeenkomstige toepassing worden verklaard op een in die bijzondere wet geregelde verrekeningsbevoegdheid.

1.1.10 Uitstel van betaling

Het bestuursorgaan heeft de mogelijkheid bij beschikking en onder nader te stellen voorschriften uitstel van betaling te verlenen. De schuldenaar wordt dan toegestaan de verschuldigde geldsom later dan de in de wet gestelde termijn te betalen. Gedurende de periode van uitstel wordt hij niet geconfronteerd met aanmaning of (dwang-) invordering (artikel 4.4.1.10, eerste en tweede lid). Diverse bepalingen voorzien in de bevoegdheid van een bestuursorgaan onder voorwaarden uitstel van betaling te verlenen. Vergelijk de artikelen 37, zesde lid, Huursubsidiewet, 25 Invorderingswet 1990 en 15, zesde lid, Coördinatiewet Sociale Verzekering. Deze bepalingen kunnen vervallen.

Voorbeeld: Artikel 15, zesde lid, Coördinatiewet Sociale Verzekering

Huidige tekst

6. De ontvanger kan zolang hij met de zorg voor de invordering is belast onder door hem in overleg met het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen te stellen voorwaarden aan de werkgever uitstel van betaling verlenen. Gedurende het uitstel wordt de dwanginvordering geschorst. Het uitstel kan tussentijds schriftelijk worden beëindigd.

Aangepaste tekst

6. (vervallen)

21. Bepalingen waarin wordt voorzien in de mogelijkheid uitstel van betaling te verlenen, vervallen.

1.1.11 Verlening van een voorschot

Artikel 4.4.1.11 biedt het bestuursorgaan de mogelijkheid om vooruitlopend op de vaststelling van een betalingsverplichting een voorschot te verlenen indien redelijkerwijs kan worden aangenomen dat een dergelijke betalingsverplichting zal worden vastgesteld. Talrijke bepalingen in de socialezekerheidswetgeving kennen bestuursorganen de bevoegdheid toe een voorschot te verlenen. Zie de artikelen 21a Algemene Kinderbijslagwet, 47 Algemene nabestaandenwet en 21 Algemene Ouderdomswet.

Voorbeeld: artikel 21a Algemene Kinderbijslagwet

Huidige tekst

1. De Sociale verzekeringsbank is bevoegd een voorschot te betalen op de nog niet vastgestelde kinderbijslag.

Aangepaste tekst

1. (vervallen)

Deze bepalingen zijn in verband met artikel 4.4.1.11 overbodig geworden.

22. Bepalingen waarin de bevoegdheid tot het verlenen van een voorschot wordt verleend, vervallen.

Bij wettelijk voorschrift kunnen aanvullende eisen aan de verlening van een voorschot worden gesteld. Ook kan een voorschotverlening verplicht worden gesteld of zelfs uitgesloten (eerste lid). Zo verschaft artikel 50 Wet bodembescherming de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer de bevoegdheid eigendom te vorderen indien dat noodzakelijk is om de sanering van een geval van ernstige grondverontreiniging mogelijk te maken. Het openbaar lichaam in welker belang is gevorderd, is verplicht in bepaalde gevallen aan de rechthebbende een voorschot op die schadeloosstelling te betalen. Een verplichting tot het verlenen van een voorschot komt ook voor in de onderwijswetgeving. Vergelijk artikel 2.5 Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek en artikel 2.2.4 Wet educatie en beroepsonderwijs.

Voorbeeld: artikel 2.2.4, eerste tot en met derde lid, Wet educatie en beroepsonderwijs

1. Onze Minister maakt aan elke instelling jaarlijks in september bekend welke rijksbijdrage voor het daarop volgende jaar wordt verstrekt. Hij deelt daarbij mee op welke wijze de rijksbijdrage is berekend en vermeldt daarbij afzonderlijk het bedrag voor gehandicapte deelnemers.

2. De rijksbijdrage wordt betaald volgens een door Onze Minister te bepalen kasritme.

3. Zolang de rijksbijdrage niet is vastgesteld of nader vastgesteld, wordt daarop door Onze Minister een voorschot betaald. Het tweede lid is van overeenkomstige toepassing.

Een voorbeeld van het uitsluiten van de mogelijkheid om een voorschot te verlenen, vormt artikel 31, vijfde lid, van de Werkloosheidswet.

Voorbeeld: artikel 31, vijfde lid, Werkloosheidswet

5. In afwijking van het derde lid betaalt het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen geen voorschot over tijdvakken waarin het loon niet wordt doorbetaald in verband met een geschil tussen de werknemer en zijn werkgever over het bestaan van ziekte van de werknemer.

Het vierde lid van artikel 4.4.1.11 bevat de bevoegdheid voorschotten te verrekenen met de te betalen geldsom. Teveel betaalde voorschotten kunnen (in beginsel bij dwangbevel) worden teruggevorderd.

-
23. Bepalingen waarin een bevoegdheid tot verrekening en terugvordering van teveel betaalde voorschotten wordt geregeld, vervallen.
-

Het bestuursorgaan kan de voorschotverlening of het uitstel tussentijds beëindigen indien de belanghebbende zich niet houdt aan de daaraan verbonden voorschriften, de wederpartij onjuiste of onvolledige informatie heeft verstrekt of een wijziging van omstandigheden de voortdrijving van het uitstel of de voorschotverlening onaanvaardbaar maken (artikel 4.4.1.12).

-
24. Bepalingen waarin wordt voorzien in de bevoegdheid tot het intrekken of wijzigen van de voorschotverlening of het uitstel van betaling, vervallen. Bepalingen die deze voorschriften nader uitwerken, zijn gehandhaafd.
-

1.2. Afdeling 4.4.2 Verzuim en wettelijke rente

1.2.1 Intreden van verzuim

Het verzuim treedt in indien niet binnen de voorgeschreven betalingstermijn is betaald (artikel 4.4.2.1). De voorgeschreven termijn bedraagt in de regel zes weken, te rekenen vanaf de bekendmaking van de betalingsbeschikking.

-
25. Bepalingen waarin het intreden van het betalingsverzuim is geregeld, vervallen.
-

Bij of krachtens wettelijk voorschrift kan een andere betalingstermijn worden vastgesteld. Deze voorschriften zijn gehandhaafd.

-
26. Waar specifieke omstandigheden daartoe noodzakelijk is, is voorzien in een andere betalingstermijn
-

1.2.2 Verschuldigde wettelijke rente

De ingangsdatum van de verplichting tot het betalen van wettelijke rente vangt op grond van artikel 4.4.2.2 aan op het tijdstip dat de schuldenaar in verzuim is. Het verzuim heeft de gevolgen als bedoeld in artikel 6:119, eerste en tweede lid, en 6:120, eerste lid, BW.

-
- 27 Bepalingen waarin in geval van betalingsverzuim de verplichting tot betaling van wettelijke rente is geregeld, vervallen. Dit geldt eveneens voor bepalingen die verwijzen naar genoemde artikelen van het BW.
-

Wat betreft de aanpassing moet bedacht worden dat het begrip wettelijke rente in sommige wetten een andere benaming kent zoals enkelvoudige rente (artikel 94 Mijnbouwwet) en interest (artikel 14 Coördinatiewet Sociale Verzekeringen). Voor zover deze begrippen eenzelfde strekking hebben, valt de desbetreffende regeling onder het bereik van afdeling 4.4.2. en moet ze worden aangepast aan afdeling 4.4.2.

Het tweede lid van artikel 4.4.2.2 bevat het voorschrift dat beneden € 20,- geen wettelijke rente verschuldigd is. Indien het bestuursorgaan de schuldenaar is bedraagt dit bedrag € 10. In artikel 27, vierde lid, Deltaschadewet is bepaald dat voor de berekening van de rente de betalingsverplichting op een bepaald bedrag wordt afgerond. Deze bepaling kan vervallen aangezien artikel 4.4.2.2, tweede lid, een sluitende regeling beoogt te bieden.

Het bestuursorgaan stelt het bedrag van de verschuldigde wettelijke rente op grond van artikel 4.4.2.3 bij beschikking vast. Dit geldt ook in het geval het bestuursorgaan zelf de rente moet betalen.

Artikel 4.4.2.4 regelt de situatie dat een bestuursorgaan de betalingsbeschikking van een door hem verschuldigde geldsom niet tijdig geeft. In artikel 4.4.2.5 is als hoofdregel neergelegd dat de schuldenaar over de periode waarin de betalingsverplichting door het bestuur of de rechter is opgeschort, wettelijke rente is verschuldigd. In bijzondere omstandigheden kan van deze regel bij beschikking worden afgeweken.

1.2.3 Wijziging van de betalingsverplichting

Achteraf kan blijken dat de burger te veel heeft betaald, doordat de betalingsverplichting door het bestuursorgaan na een beroepsprocedure onjuist blijkt te zijn vastgesteld of omdat het bestuursorgaan ambtshalve tot correctie is overgegaan. In dat geval bepaalt het eerste lid van artikel 4.4.2.6 dat het bestuursorgaan wettelijke rente moet betalen over het te veel betaalde bedrag, gerekend vanaf het tijdstip dat de burger heeft betaald tot aan het tijdstip van terugbetaling. Artikel 4.4.2.6 ziet op drie situaties:

1. Een betalingsbeschikking is in bezwaar of beroep gewijzigd of vernietigd (eerste lid)

Omdat bezwaar en beroep geen schorsende werking hebben, is de burger gehouden te betalen, ook als hij tegen de betalingsbeschikking in bezwaar of beroep gaat. Als hij vervolgens in de bezwaar- of beroepsprocedure in het gelijk wordt gesteld, heeft hij niet alleen recht op terugbetaling van het ten onrechte of teveel betaalde, maar dient het bestuursorgaan ook de wettelijke rente te vergoeden over de termijn tussen de betaling en de terugbetaling.

2. Een afwijzende beschikking tot betaling wordt na bezwaar of beroep vervangen door een beschikking tot betaling (tweede lid)

Dit doet zich bijvoorbeeld voor in het geval het bestuursorgaan aanvankelijk had beslist dat de burger geen aanspraak op betaling had, maar dit besluit moet herzien als gevolg van bezwaar of beroep. Het bestuursorgaan is dan gehouden de wettelijke rente te vergoeden vanaf het tijdstip waarop het in verzuim is indien de beschikking tot betaling tijdig zou zijn gegeven.

3. Een betalingsbeschikking wordt met terugwerkende kracht door het bestuursorgaan ambtshalve gewijzigd of ingetrokken (vierde lid)

Tot slot kan het bestuursorgaan ambtshalve overgaan tot een met terugwerkende kracht wijziging of intrekking van een eenmaal vastgestelde betalingsverplichting in het voordeel van de burger. Ook dan is het bestuursorgaan verplicht tot vergoeding van de wettelijke rente.

Wettelijke rente is niet verschuldigd voorzover de burger onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt of aan hem is toe te rekenen dat dit is gebeurd (derde lid).

Er zijn verschillende bepalingen aan te wijzen waarin de wetgever het bestuursorgaan bij een terugbetalingsverplichting verplicht tot vergoeding van de wettelijke rente.

Voorbeeld: artikel 43 Arbeidsomstandighedenwet 1998

Huidige tekst

Indien een bestuurlijke boete ten onrechte is opgelegd, wordt de betaalde geldsom, vermeerderd met de wettelijke rente, binnen 6 weken nadat is vastgesteld dat de boete ten onrechte is vastgesteld, aan de rechthebbende terugbetaald.

Aangepaste tekst

Indien een bestuurlijke boete ten onrechte is opgelegd, wordt deze binnen 6 weken nadat is vastgesteld dat de boete ten onrechte is vastgesteld, aan de rechthebbende terugbetaald.

Artikel 10:13 Arbeidstijdenwet bevat een soortgelijke bepaling. Deze bepalingen kunnen vervallen.

28. Bepalingen waarin het bestuursorgaan wordt verplicht tot het vergoeden van wettelijke rente in geval van wijzigen of intrekken van een betalingsverplichting, vervallen.

Artikel 4.4.2.6 geldt alleen voorzover het gaat om betalingen die door de burger ten onrechte zijn gedaan aan het bestuursorgaan. Het bestuursorgaan dient dan rente te betalen over het bedrag dat door de burger teveel is betaald.

Artikel 4.4.2.7 bepaalt dat bij formele wet een andere regeling met betrekking tot verzuim en de daaraan te verbinden gevolgen kan worden getroffen. Afwijkingen door een lagere wetgever zijn dus niet mogelijk. Een afwijking hoeft niet uitdrukkelijk als een uitzondering op de voorgestelde regeling in de Awb te worden geformuleerd.

In verschillende bijzondere wetten zijn andere regelingen getroffen die beter aansluiten op de eigen aard van de desbetreffende wet. In de artikelsgewijze toelichting bij het wetsvoorstel vierde tranche Awb (Kamerstukken II 2003/2004, 29702, nr.3, blz. 52) is in dat verband al gewezen op de gecombineerde regeling inzake heffings- en invorderingsrente, het gehanteerde rentepercentage en de berekening van de rente in het belastingrecht.

29. Bepalingen waarin wordt voorzien in een afwijkende regeling omtrent verzuim en de gevolgen daarvan, omdat specifieke omstandigheden daartoe noodzakelijk zijn, zijn gehandhaafd.

1.3. Afdeling 4.4.3 Verjaring

1.3.1 Verjaringstermijn

Titel 4.4.3 beoogt een volledige regeling te geven van de verjaring van bestuursrechtelijke geldschulden. Deze regeling maakt de schakelbepaling van artikel 3:326 BW ten aanzien van de afwikkeling van vorderingen aan of door een bestuursorgaan overbodig.

In de toelichting bij afdeling 4.4.3 onder punt 2 van het wetsvoorstel vierde tranche Awb (Kamerstukken II 2003/2004, 29702, nr.3, blz. 53 e.v.) is reeds aangegeven dat de regeling niet ziet op terugvordering uit onverschuldigde betaling. Titel 4.4 heeft immers alleen betrekking op de afwikkeling van de bestuursrechtelijke geldschuld, het geeft geen inhoudelijke regels over de grondslag van de geldschuld, zoals regels over onverschuldigde betaling. Voor de aanpassing betekent dit dat bijvoorbeeld het huidige artikel 4:57 Awb niet hoeft te worden aangepast.

Voorbeeld: artikel 4:57 Algemene wet bestuursrecht

Onverschuldigd betaalde subsidiebedragen en voorschotten kunnen worden teruggevorderd voor zover na de dag waarop de subsidie is vastgesteld, dan wel de handeling als bedoeld in artikel 4:49, eerste lid, onderdeel c, heeft plaatsgevonden, nog geen vijf jaren zijn verstreken.

30. Bepalingen die een termijn geven voor het vaststellen van een terugvorderingsbesluit, zijn gehandhaafd.

In artikel 4.4.3.1 is vastgelegd dat de bevoegdheid in rechte nakoming te vorderen van een bestuursrechtelijke geldschuld verjaart na vijf jaren. Na afloop van die termijn kan geen rechtsoverlegging meer worden ingesteld. Evenmin kan het bestuursorgaan nog gebruik maken van zijn bevoegdheid tot aanmaning, verrekening en tot uitvaardiging of tenuitvoerlegging van een dwangbevel.

1.3.2 Stuiting van de verjaring

Verjaring wordt op grond van artikel 4.4.3.2 gestuit door het instellen van een daad van rechtsvervolgning (eerste lid) of de erkenning van het recht van de schuldeiser (tweede lid).

In artikel 4.4.3.3 is een derde stuitingsgrond opgenomen die uitsluitend voor het bestuursorgaan geldt. Het bestuursorgaan kan de verjaring ook stuiten door een aanmaning, een beschikking tot verrekening of een dwangbevel dan wel een daad van tenuitvoerlegging van een dwangbevel.

Artikel 4.4.3.4 juncto artikel 4.4.3.6, bevat ten slotte stuitingsgronden die alleen de schuldeiser zijnde een burger betreffen, te weten een schriftelijke aanmaning of schriftelijke mededeling waarin hij zich ondubbelzinnig zijn recht op nakoming voorbehoudt.

31. Bepalingen waarin de stuiting van de verjaring wordt geregeld, vervallen. Dit geldt eveneens voor bepalingen die verwijzen naar de toepasselijke artikelen van het BW.

Indien de schuldeiser van het bestuursorgaan, niet zijnde bestuursorgaan, een recht tot verrekening heeft, eindigt dit recht niet door verjaring van de rechtsoverlegging (artikel 4.4.3.5).

1.3.3 Gevolgen van de stuiting

Als gevolg van stuiting breekt een lopende verjaring af en begint een nieuwe termijn te lopen (artikel 4.4.3.7, eerste lid). Op grond van het derde lid geldt - in geval de verjaring is gestuit door het instellen van een eis die door toewijzing is gevolgd - op grond van artikel 3:324 BW een verjaringstermijn van in beginsel twintig jaren.

-
32. Bepalingen waarin de gevolgen van de stuiting worden geregeld, vervallen. Dit geldt eveneens voor bepalingen die verwijzen naar de toepasselijke artikelen van het BW.
-

1.3.4 Verlenging verjaringstermijn

De gronden voor verlenging van de verjaring komen overeen met die, genoemd in artikel 27, tweede lid, van de Invorderingswet 1990. Ingeval van uitstel van betaling, surséance van betaling, faillissement, bij toepassing van een schuldsaneringsregeling en bij schorsing van de tenuitvoerlegging van een dwangbevel bij een executiegeschil, wordt de verjaringstermijn verlengd met de tijd gedurende welke de schuldenaar zich in die genoemde situatie bevindt (artikel 4.4.3.8).

-
33. Bepalingen waarin de verlenging van de verjaringstermijn is geregeld, vervallen. Dit geldt eveneens voor bepalingen die verwijzen naar de toepasselijke artikelen in het BW.
-

1.4. Afdeling 4.4.4 Aanmaning en invordering bij dwangbevel

1.4.1 De aanmaning

Indien niet tijdig is betaald en de schuldenaar dus in verzuim is, laat het bestuursorgaan alvorens over te gaan tot het uitvoeren van een dwangbevel een schriftelijke aanmaning volgen waarin wordt verzocht om binnen twee weken alsnog te betalen (artikel 4.4.4.1.1, eerste lid). Tevens wordt, op grond van het derde lid, in de aanmaning vermeld dat bij niet-tijdige betaling op kosten van de schuldenaar de naleving zal worden afgedwongen. Deze voorschriften zijn dwingend van aard. Het is wenselijk en noodzakelijk dat voorafgaand aan een dwanginvordering schriftelijk wordt aangemaand tot betaling over te gaan en de schuldenaar wordt gewaarschuwd voor de mogelijkheid van invordering bij dwangbevel. In de artikelsgewijze toelichting bij artikel 4.4.4.1.1 van het wetsvoorstel vierde tranche Awb (Kamerstukken II 2003/2004, 29702, nr.3, blz. 58 e.v.) is hier nader op ingegaan.

-
34. Bepalingen waarin is geregeld dat een bestuursorgaan bij betalingsverzuim aanmaant, vervallen.
-

Wel voorziet het tweede lid van artikel 4.4.4.1.1 in de mogelijkheid een andere aanmaningstermijn te bepalen en artikel 4.4.4.2.4, tweede lid, in de mogelijkheid om het zenden van een aanmaning achterwege te laten.

-
35. Bepalingen waarin de termijn waarbinnen aangemaand moet worden is geregeld, vervallen, tenzij specifieke omstandigheden noodzaken tot een afwijkende aanmaningstermijn.
-

Het bestuursorgaan kan ter vergoeding van de kosten die met de aanmaning gemoeid zijn, bij de schuldenaar kosten in rekening brengen. De hoogte van deze vergoeding is op een forfaitair bedrag gesteld van € 6,- indien de schuld minder dan € 454,- bedraagt en € 14,- voor schulden die hoger zijn. In de artikelsgewijze toelichting bij artikel 4.4.4.1.2 van het wetsvoorstel vierde tranche Awb is reeds opgemerkt dat deze tarieven zijn ontleend aan artikel 2 van de Kostenwet invordering rijksbelastingen.

36. Bepalingen waarin de vergoeding van de kosten van de aanmaning alsmede de hoogte van deze vergoeding is geregeld, vervallen.

1.4.2 Invordering bij dwangbevel

1.4.2.1 Toepassingsbereik

Omdat het woord dwangbevel in talrijke bijzondere wetten voorkomt, is het wenselijk het begrip te definiëren zodat duidelijkheid bestaat over de inhoud van deze ingrijpende bevoegdheid. Artikel 4.4.4.2.1 omschrijft dwangbevel als een schriftelijk bevel van een bestuursorgaan dat ertoe strekt de betaling van een bestuursrechtelijke geldsom af te dwingen.

De bevoegdheid tot het uitvaardigen van een dwangbevel is daarmee een exclusieve overheidsbevoegdheid. In een aantal bijzondere wetten, zoals de Elektriciteitswet 1998, wordt de bevoegdheid echter ook aan privaatrechtelijke rechtspersonen opgedragen. Indien de afnemer van elektriciteit na aanmaning in gebreke blijft zijn elektriciteitsrekeningen te voldoen, is de netbeheerder op grond van artikel 72ac, derde lid, van die wet bevoegd het verschuldigde bedrag bij dwangbevel in te vorderen. De netbeheerder is een privaatrechtelijke vennootschap die is aangewezen voor het beheer van een of meer elektriciteitsnetten (artikel 1, eerste lid, onder k van de Elektriciteitswet 1998).

37. In geval van voorschriften in bijzondere wetten die eenzelfde bevoegdheid als omschreven in artikel 4.4.4.2.1 Awb op het oog hebben, zijn de artikelen 4.4.4.2.1 tot en met 4.4.4.2.11 Awb ten aanzien van deze bevoegdheid van overeenkomstige toepassing verklaard.

1.4.2.2 Bevoegdheid tot het uitvaardigen van een dwangbevel

De bevoegdheid tot het uitvaardigen van een dwangbevel kan slechts bij formele wet worden toegekend (artikel 4.4.4.2.2).

38. Indien in lagere regelingen een bevoegdheid tot het uitvaardigen van een dwangbevel is opgenomen, is deze voorzien van een formeel wettelijke basis.

In sommige bijzondere wetten zijn nadere voorschriften ten aanzien van het uitvaardigen van een dwangbevel opgenomen. Zo is in een aantal gevallen een bepaalde termijn opgenomen waarbinnen de dwangbevelbevoegdheid kan worden uitgeoefend.

Voorbeeld: Artikel 36, zevende lid, Infectieziektewet

Huidige tekst

7. De bevoegdheid tot invordering vervalt binnen een jaar nadat de beschikking inzake oplegging van de boete onherroepelijk is geworden.

Aangepaste tekst

7. (vervallen)

Ook de artikelen 44i, negende lid, Drank- en Horecawet en 11j, negende lid, Tabakswet bevatten een dergelijke vervaltermijn. Dergelijke nadere voorschriften zijn niet meer nodig aangezien afdeling 4.4.4 een sluitend systeem beoogt te bieden..

39. Bepalingen waarin nadere voorschriften zijn opgenomen ten aanzien van de uitoefening van dwangbevelbevoegdheden, vervallen.

1.4.2.3 Toepasselijkheid Rv

Een dwangbevel levert een executoriale titel op in de zin van artikel 430, eerste lid, Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (hierna: Rv). De tenuitvoerlegging geschiedt in overeenstemming met de voorschriften met betrekking tot de tenuitvoerlegging van vonnissen en authentieke akten, zoals neergelegd in het tweede Boek van Rv (verg. artikel 4.4.4.2.3).

40. Bepalingen waarin de tenuitvoerlegging van een dwangbevel is geregeld, vervallen. Dit geldt eveneens voor bepalingen die verwijzen naar toepasselijke artikelen van Rv.

Artikel 4.4.4.2.3 heeft mede tot gevolg dat – tenzij anders wordt bepaald – ook de bepalingen in Rv betreffende het executiegeschil op het dwangbevel van toepassing zijn (artikel 438 e.v.). In de huidige bijzondere wetgeving wordt anders bepaald. Tegen de tenuitvoerlegging van het dwangbevel wordt daar het rechtsmiddel van verzet opengesteld. In de artikelsgewijze toelichting bij artikel 4.4.4.2.3 wetsvoorstel vierde tranche Awb (Kamerstukken II 2003/2004, 29702, nr.3, blz. 62 e.v.) is reeds aangegeven dat deze wijziging geen noemenswaardige veranderingen in de procedure teweegbrengt aangezien het verzet zowel procedureel als inhoudelijk niet wezenlijk afwijkt van het executiegeschil in de zin van artikel 438 Rv. Daarbij is uitvoerig ingegaan op de inhoud van het executiegeschil. Naar die toelichting wordt hier korthedshalve verwezen.

41. Bepalingen waarin de mogelijkheid van verzet wordt opengesteld tegen de tenuitvoerlegging van een dwangbevel, vervallen. Dit geldt eveneens voor eventuele nadere procedurele voorschriften.

Het aanhangig maken van een executiegeschil bij de rechtbank schorst de executie niet, in tegenstelling tot het verzet in sommige van de huidige bijzondere regelingen. Wel kan de voorzieningenrechter op grond van artikel 438, tweede lid, Rv op verzoek de executie voor een bepaalde tijd of totdat op het geschil is beslist, schorsen. Voor de aanpassing betekent dit dat waar bepaald is dat het verzet de tenuitvoerlegging schorst, deze schorsende werking slechts nog zal gelden indien daarom verzocht is overeen-

komstig artikel 438, tweede lid, Rv. Indien in een specifiek geval deze schorsende werking van rechtswege dient te gelden, is dit expliciet in de bijzondere wet geregeld.

42. Indien specifieke omstandigheden daartoe noodzaken, is in afwijking van artikel 438, tweede lid, Rv geregeld dat het executiegeschil de executie schorst.

Zowel de geëxecuteerde (de schuldenaar) als een belanghebbende derde kan een executiegeschil aanhangig maken. In diverse bijzondere bepalingen is de verzetprocedure uitsluitend opengesteld voor de schuldenaar. Als voorbeeld kan worden gewezen op artikel 19 Invorderingswet, en artikel 49, vierde lid, Landbouwwet. Voor de aanpassing betekent dit dat deze beperking vervalt. De belanghebbende derde dient ingevolge het vijfde lid van artikel 438 Rv zowel de executant als de geëxecuteerde te dagvaarden.

Voorbeeld: artikel 49, vierde lid, Landbouwwet

Huidige tekst

4. Verzet door de debiteur tegen de tenuitvoerlegging van een dwangbevel wordt ingesteld door dagvaarding van de Staat, onderscheidenlijk het betrokken produktschap, bedrijfschap of samenwerkingslichaam voor de rechtbank van het arrondissement, binnen hetwelk zijn woonplaats is gelegen.

Aangepaste tekst

4. Verzet tegen de executie geschiedt door dagvaarding van de Staat, onderscheidenlijk het betrokken produktschap, bedrijfschap of samenwerkingslichaam voor de rechtbank van het arrondissement, binnen hetwelk zijn woonplaats is gelegen.

43. Bepalingen waarin het recht om verzet aan te tekenen is beperkt tot de schuldenaar worden zodanig gewijzigd dat zowel de geëxecuteerde als een belanghebbende derde een executiegeschil aanhangig kan maken, tenzij specifieke omstandigheden noodzaken tot handhaving van een dergelijke beperking.

Het executiegeschil richt zich tegen de tenuitvoerlegging van de executorialie titel. Gebreken in de onderliggende beschikking, de betalingstitel, kunnen in het executiegeschil in beginsel niet aan de orde worden gesteld. In diverse bijzondere bepalingen is dit uitdrukkelijk bepaald. Deze bepalingen kunnen vervallen.

Voorbeeld: artikel 10:12, vierde lid, Arbeidstijdenwet

Huidige tekst

4. het verzet kan niet worden gegrond op de stelling dat de beschikking, bedoeld in artikel 10:10, niet is ontvangen of dat de bij die beschikking opgelegde boete ten onrechte of op een te hoge geldsom is vastgesteld.

Aangepaste tekst

4. (vervallen)

Artikel 15a Coördinatiewet Sociale Verzekering bevat een overeenkomstige bepaling.

44. Bepalingen waarin nadere voorschriften worden gegeven met betrekking tot de gronden van het verzet, vervallen.

Het executiegeschil hoeft niet binnen een bepaalde termijn aanhangig te worden gemaakt. Enkele van de bestaande verzetsprocedures bepalen dat verzet mogelijk is binnen zes weken na de dag van betekening van het dwangbevel. Als voorbeeld kunnen artikel 68, derde lid, Mededingingswet en artikel 40 Arbeidsomstandighedenwet 1998 worden genoemd.

45. Bepalingen waarin is voorgeschreven dat het verzet binnen een bepaalde termijn moet worden aangetekend, vervallen.

1.4.2.4 Moment van uitvaardigen dwangbevel

Uitgangspunt is dat de aanmaning overeenkomstig artikel 4.4.4.1.1 een ontstaansvoorwaarde is voor het uitvaardigen van een dwangbevel. Slechts wanneer binnen de in de aanmaning gestelde termijn niet is betaald, kan de schuldeiser overgaan tot (dwang-) invordering.

46. Bepalingen waarin is voorgeschreven dat een dwangbevel niet kan worden uitgevaardigd dan nadat de aanmaningstermijn is verstreken, vervallen.

Slechts in bijzondere gevallen kan op het niveau van de formele wet worden afgeweken van dit voorschrift. Omdat het hier gaat om een erg ingrijpende bevoegdheid, dient hier zeer terughoudend mee omgegaan te worden.

1.4.2.5 Posten die bij dwangbevel kunnen worden ingevorderd

Uit artikel 4.4.4.1.2, eerste lid, in samenhang met artikel 4.4.4.2.6, volgt welke posten bij dwangbevel kunnen worden ingevorderd, namelijk: hoofdsom, aanmaningsvergoeding, wettelijke rente en de kosten van het dwangbevel.

Het is mogelijk dat in bijzondere wetgeving is voorzien in de mogelijkheid aanvullende posten bij dwangbevel in te vorderen. Artikel 4.4.4.2.6 staat daar niet aan in de weg. Zo kan wat betreft het fiscale recht worden gewezen op artikel 6 van de Kostenwet invordering rijksbelastingen.

Voorbeeld: artikel 6 Kostenwet invordering rijksbelastingen

Behalve de in de voorgaande artikelen genoemde bedragen worden in rekening gebracht de bedragen toekomende aan derden voor de door hen rechtstreeks ten behoeve van de tenuitvoerlegging van het dwangbevel verrichte handelingen.

Ook kan worden gewezen op 28 van de Invorderingswet 1990 betreffende invorderingsrente.

47. Bepalingen waarin naast de posten hoofdsom, aanmaningsvergoeding, wettelijke rente en de kosten van het dwangbevel andere posten worden genoemd die bij dwangbevel kunnen worden ingevorderd, zijn gehandhaafd.

1.4.2.6 Betekening en tenuitvoerlegging van het dwangbevel

Artikel 4.4.4.2.7, eerste lid, bepaalt dat de betekening en de tenuitvoerlegging van het dwangbevel geschieden op kosten van degene tegen wie het is uitgevaardigd.

48. Bepalingen waarin is geregeld dat de betekening en de tenuitvoerlegging van het dwangbevel geschieden op kosten van degene tegen wie het is uitgevaardigd, vervallen.

Onder kosten van tenuitvoerlegging van een dwangbevel vallen niet alleen de gerechtelijke maar ook de buitengerechtelijke kosten.

De gerechtelijke kosten worden berekend met toepassing van het Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders. De tarieven voor de buitengerechtelijke kosten zullen geregeld worden in een nog vast te stellen algemene maatregel van bestuur (tweede lid). Wat betreft de gerechtelijke kosten geldt thans in onder meer de Algemene bijstandswet en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen de vergoedingsregeling van het Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders. Dat besluit heeft als uitgangspunt de vergoeding van de kosten van de in het besluit geregelde ambtshandelingen. Daarbij geldt als uitgangspunt de vergoeding van de werkelijke kosten.

In de fiscale wetgeving worden de kosten van de invordering geregeld op basis van de Kostenwet invordering rijksbelastingen. In artikel 3 van de Kostenwet invordering rijksbelastingen wordt bepaald dat voor het betekenen van een dwangbevel € 35 is verschuldigd, verhoogd met € 3 van elk geheel bedrag van € 45 waarmee de gevorderde som € 45 te boven gaat, met dien verstande dat niet meer verschuldigd is dan € 9938. Hier geldt dus een forfaitair bedrag gerelateerd aan de omvang van de schuld.

Wat betreft de buitengerechtelijke kosten kan worden opgemerkt dat in het merendeel van de bijzondere wetgeving thans geen voorziening bestaat voor het in rekening brengen van deze kosten. Het gaat dan om kosten voor handelingen die niet tot de ambtshandelingen van de gerechtsdeurwaarders kunnen worden gerekend zoals bijvoorbeeld het voorafgaand aan de gerechtelijke tenuitvoerlegging treffen en administreren van een betalingsregeling. Artikel 8.3, tweede lid, Wet studiefinanciering 2000 is een voorbeeld waarin wel is voorzien in een vergoedingsbasis voor deze kosten.

Voorbeeld: artikel 8.3, tweede lid, Wet studiefinanciering 2000

2. Bij de toepassing van het eerste lid worden naast de achterstallige schuld eveneens het bedrag van de gerechtelijke of buitengerechtelijke kosten en de wettelijke rente ingevorderd.

49. Wat betreft de vergoedingsbasis voor de gerechtelijke kosten kan de verwijzing in bijzondere wetten naar het Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders vervallen.

1.4.2.7 Inhoud en bekendmaking dwangbevel

In de artikelen 4.4.4.2.9 en 4.4.4.2.10 staan de vormvereisten vermeld waaraan het dwangbevel moet voldoen. Deze vereisten gelden in aanvulling op die welke in de Awb en Rv in het algemeen worden gesteld aan het dwangbevel en de bekendmaking ervan.

Geregeld is dat het dwangbevel inhoudt:

- het opschrift 'dwangbevel';
- het te betalen bedrag;
- de bevoegdheid van het bestuursorgaan tot tenuitvoerlegging op kosten van degene die tot betaling verplicht is.

Daarnaast vermeldt het dwangbevel de beschikking of het wettelijk voorschrift waaruit de geldschuld voortvloeit (artikel 4.4.4.2.9, eerste lid) en – zo nodig – de hoogte van de aanmaningsvergoeding en de ingangsdatum van de wettelijke rente (artikel 4.4.4.2.9, tweede lid).

50. Bepalingen waarin is geregeld aan welke vormvereisten een dwangbevel moet voldoen, vervallen.

Een dwangbevel wordt evenals andere executoriale titels betekend door middel van het doen van een deurwaardersexploot overeenkomstig de bepalingen van het Rv (artikel 4.4.4.2.10, eerste lid). Artikel 45, tweede lid, Rv vermeldt wat het exploit tenminste moet vermelden.

51. Bepalingen waarin de betekening van het dwangbevel is geregeld, vervallen.

Het exploit vermeldt de rechtbank waarbij tegen het dwangbevel en de tenuitvoerlegging ervan overeenkomstig de artikelen 438 en 438a Rv kan worden opgekomen (artikel 4.4.4.2.10, tweede lid).

52. Bepalingen waarin is geregeld dat het exploit dient te vermelden de rechtbank waarbij tegen het dwangbevel en de tenuitvoerlegging kan worden opgekomen, vervallen.

2. BESTUURLIJKE HANDHAVING

2.1 Inleiding

Hoofdstuk 5 van de Algemene wet bestuursrecht is gewijd aan de handhaving van het bestuursrecht. De bestuurlijke handhavingsbevoegdheden vallen uiteen in toezichtsbevoegdheden en sanctiebevoegdheden. Hoofdstuk 5 van de Algemene wet bestuursrecht, zoals dit bij de derde tranche tot stand is gekomen, bestaat thans uit drie afdelingen. Afdeling 5.2 is gewijd aan het toezicht op de naleving van wettelijke voorschriften. De afdelingen 5.3 en 5.4 bevatten bepalingen over twee bestuurlijke sancties, te weten respectievelijk de last onder bestuursdwang en de last onder dwangsom. Afdeling 5.1 was bij de derde tranche gereserveerd voor toekomstige algemene bepalingen over bestuurlijke handhaving. Deze afdeling wordt in het wetsvoorstel vierde tranche Awb ingevuld, met dien verstande dat ervoor is gekozen hoofdstuk 5 in titels onder te verdelen. Bestuurlijke sancties vallen uiteen in twee soorten, tot dusver veelal aangeduid als reparatoire respectievelijk punitieve sancties. In het wetsvoorstel vierde tranche Awb wordt voor het begrip reparatoire sanctie de Nederlandse term ‘herstelsanctie’ geïntroduceerd. Punitieve sancties worden in het wetsvoorstel vierde tranche Awb aangeduid als bestraffende sancties. Gelet op dit onderscheid zijn de bestaande afdelingen over de bestuursdwang en de last onder dwangsom (beide herstelsancties) bijeengebracht in één titel (titel 5.3). In verband daarmee is ook de rest van hoofdstuk 5 in titels onderverdeeld. Deze herindeling van hoofdstuk 5 maakte het noodzakelijk de bestaande afdelingen van hoofdstuk 5 te vernummeren (een transponeringstabel is opgenomen in bijlage 5). Van het vernummeren van de afzonderlijke artikelen is afgezien omdat dit de praktijk voor onnodige problemen zou stellen, aangezien in wetgeving, jurisprudentie en literatuur veelvuldig naar de betrokken artikelen wordt verwezen.

Een en ander betekent dat in het wetsvoorstel vierde tranche Awb de volgende indeling van hoofdstuk 5 is voorgesteld:

- Hoofdstuk 5 HANDHAVING
- Titel 5.1 Algemene bepalingen
- Titel 5.2 Toezicht op de naleving
- Titel 5.3 Herstelsancties
- Afdeling 5.3.1 Last onder dwangsom
- Afdeling 5.3.2 Last onder bestuursdwang
- Titel 5.4 Bestuurlijke boete
- Afdeling 5.4.1 Algemene bepalingen
- Afdeling 5.4.2 De procedure

De nieuwe titel 5.1 van het wetsvoorstel vierde tranche Awb, houdende algemene bepalingen, alsook titel 4.4 over bestuursrechtelijke geldschulden, nopen tot enige wijzigingen in de bestaande afdelingen over de bestuursdwang en de last onder dwangsom. In sommige gevallen zijn deze wijzigingen inhoudelijk van aard, in andere gevallen kunnen artikelen of onderdelen daarvan vervallen omdat het desbetreffende punt elders in de Awb meer algemeen geregeld wordt. Voorts is, op advies van de Raad van State, van de gelegenheid gebruik

gemaakt om de afdeling over bestuursdwang iets anders op te zetten, in hier voege dat daarin steeds wordt gesproken over een last onder bestuursdwang. Daarnaast zijn in het wetsvoorstel vierde tranche Awb enkele aanvullingen voorgesteld ter versterking van de positie van de derde die het bestuur om handhavend optreden heeft gevraagd. In dit deel van de memorie van toelichting worden de aanpassingen toegelicht die voortvloeien uit de wijzigingen die de vierde tranche Awb heeft voor hoofdstuk 5 van de Awb. Wellicht ten overvloede, kan worden opgemerkt dat titel 5.2 Awb (getiteld: toezicht op de naleving) in het navolgende buiten beschouwing blijft, omdat deze inhoudelijk niet is gewijzigd.

2.2 Titel 5.1 Algemene bepalingen

2.2.1 Overtreding

Artikel 5.0.1, eerste lid, definieert het begrip ‘overtreding’ als een gedraging die in strijd is met het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift. Deze gedraging omvat zowel een doen als een nalaten. In een aantal bijzondere wetten waarin de bevoegdheid wordt toegerekend om een bestuurlijke boete op te leggen, is het begrip ‘beboetbaar feit’ opgenomen (zie bijvoorbeeld: artikel 1 Arbeidsomstandighedenwet 1998, artikel 1:7 Arbeidstijdenwet en artikel 1 Wet arbeid vreemdelingen). In de definitie van het begrip ‘beboetbaar feit’ wordt, evenals in de definitie van het begrip ‘overtreding’ in algemene zin aangegeven dat het gaat om een gedraging die (of een handelen of nalaten dat) in strijd is met het bepaalde bij of krachtens een bepaald wettelijk voorschrift. Het verschil tussen het begrip ‘overtreding’ en het begrip ‘beboetbaar feit’ is dat het begrip ‘overtreding’ algemener is en van toepassing is op alle bestuurlijke sancties. Nu het begrip ‘overtreding’ is gedefinieerd in artikel 5.0.1, eerste lid, Awb is aan definitie van het begrip ‘beboetbaar feit’ daarom geen behoefte meer.

53. Bepalingen waarin de term ‘beboetbaar feit’ wordt gedefinieerd, vervallen.

Voorbeeld: artikel 1, tweede lid, onderdeel a, Wet Arbeid vreemdelingen

Huidige tekst

2. In deze wet wordt verstaan onder:

a. beboetbaar feit: een gedraging in strijd met deze wet ter zake waarvan een boete kan worden opgelegd;

Aangepaste tekst

2. a. (vervallen)

Het begrip ‘overtreding’ wordt behalve in het bestuursrecht ook in het strafrecht gebruikt. Het is niet de bedoeling dat er verwarring ontstaat over de vraag of het begrip in een bepaald artikel in de bestuursrechtelijke of in de strafrechtelijke betekenis wordt gebruikt. Dit betekent dat het begrip ‘beboetbaar feit’ niet overal kan worden vervangen door het begrip ‘overtreding’. Indien er in een wettelijke bepaling twijfel zou kunnen rijzen over de vraag of bedoeld wordt op een overtreding in bestuursrechtelijke of strafrechtelijke zin, dan moet duidelijk worden aangegeven welke vorm wordt bedoeld.

54. Wanneer uit de wettelijke bepaling duidelijk blijkt om welke vorm van overtreding het gaat, wordt in overeenstemming met artikel 5.0.1, eerste lid, 'beboetbaar feit' vervangen door: overtreding.

Voorbeeld: artikel 34, derde lid, Arbeidsomstandighedenwet 1998

Huidige tekst

3. De hoogte van de bestuurlijke boete die ten hoogste voor een beboetbaar feit kan worden opgelegd is gelijk aan de geldsom van de categorie die voor het beboetbaar feit is bepaald.

Aangepaste tekst

3. De hoogte van de bestuurlijke boete die ten hoogste voor een overtreding kan worden opgelegd is gelijk aan de geldsom van de categorie die voor de overtreding is bepaald.

55. Bij onduidelijkheid of twijfel worden, in overeenstemming met artikel 5.0.1, eerste lid, 'beboetbaar feit' en 'overtreding' vervangen door: een gedraging die in strijd is met het bepaalde bij of krachtens deze wet.

Voorbeeld: artikel 10:6, tweede lid, Arbeidstijdenwet

Huidige tekst

2. Geen boete wordt opgelegd, indien een beboetbaar feit tevens een strafbaar feit, als bedoeld in artikel 11:3, eerste tot en met derde lid, oplevert.

Aangepaste tekst

2. Geen boete wordt opgelegd, indien een gedraging die in strijd is met het bepaalde bij of krachtens deze wet, tevens een strafbaar feit, als bedoeld in artikel 11:3, eerste tot en met derde lid, oplevert.

2.2.2 Overtreder en toerekenbaarheid

In artikel 5.0.1, tweede lid, wordt de overtreder omschreven als degene die de overtreding pleegt of medepleegt. In de bijzondere wet wordt veelal gesproken van degene die het beboetbaar feit heeft begaan of wordt verwezen naar de natuurlijke of rechtspersoon aan wie de overtreding kan worden toegerekend. De betekenissen van deze begrippen stemmen overeen.

56. Verwijzingen in de bijzondere wet naar 'degene die het beboetbaar feit heeft begaan' of 'de natuurlijke of rechtspersoon aan wie de overtreding kan worden toegerekend' of bepalingen van gelijke strekking worden vervangen door: de overtreder.

Voorbeeld: artikel 19, eerste lid, Wet arbeid vreemdelingen

Huidige tekst

1. Indien de op grond van artikel 19a, eerste lid, aangewezen ambtenaar voornemens is om degene door wie een beboetbaar feit is begaan een boete op te leggen, wordt deze hiervan in kennis gesteld onder vermelding van de gronden waarop het voornemen berust.

Aangepaste tekst

1. Indien de op grond van artikel 19a, eerste lid, aangewezen ambtenaar voornemens is om de overtreder een boete op te leggen, wordt deze hiervan in kennis gesteld onder vermelding van de gronden waarop het voornemen berust.

Voorbeeld: artikel 44a, eerste lid, Drank- en Horecawet**Huidige tekst**

1. Ter zake van de in de bijlage omschreven overtredingen kan Onze Minister een boete opleggen aan de natuurlijke of rechtspersoon aan wie de overtreding kan worden toegerekend.

Aangepaste tekst

1. Ter zake van de in de bijlage omschreven overtredingen kan Onze Minister een boete opleggen aan de overtreder.

2.2.3 Van overeenkomstige toepassing verklaring artikel 51 Wetboek van Strafrecht

In artikel 5.0.1, derde lid, wordt artikel 51 Wetboek van Strafrecht (hierna: WvSr) van overeenkomstige toepassing verklaard. In artikel 51 WvSr is het volgende bepaald:

1. Strafbare feiten kunnen worden begaan door natuurlijke personen en rechtspersonen.
2. Indien een strafbaar feit wordt begaan door een rechtspersoon, kan de strafvervolgning worden ingesteld en kunnen de in de wet voorziene straffen en maatregelen, indien zij daarvoor in aanmerking komen, worden uitgesproken:
 - 1°. tegen die rechtspersoon, dan wel
 - 2°. tegen hen die tot het feit opdracht hebben gegeven, alsmede tegen hen die feitelijke leiding hebben gegeven aan de verboden gedraging, dan wel
 - 3°. tegen de onder 1° en 2° genoemden te zamen.
3. Voor de toepassing van de vorige leden wordt met de rechtspersoon gelijkgesteld: de vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid, de maatschap, de rederij en het doelvermogen.

Aan wie een bestuurlijke sanctie kan worden opgelegd (natuurlijke persoon of rechtspersoon), wordt in de eerste plaats bepaald door de inhoud van het overtreden voorschrift. Sommige voorschriften richten zich zowel tot natuurlijke personen als tot rechtspersonen, andere uitsluitend tot rechtspersonen, terwijl weer andere naar hun aard slechts door natuurlijke personen kunnen worden overtreden (bijvoorbeeld sommige voorschriften in de sociale zekerheid). Ook zijn er voorschriften die zich richten tot 'ondernemingen' (Mededingingswet) of 'degene die de inrichting drijft' (Wet milieubeheer).

Als een gedraging door een rechtspersoon kan worden gepleegd - er is dan sprake van functioneel ouderschap - waarborgt artikel 5.0.1, derde lid, dat de bestuurlijke sanctie ook aan die rechtspersoon kan worden opgelegd. Dit betekent onder meer dat bestuurlijke sancties kunnen worden opgelegd aan de in artikel 51, derde lid, WvSr afzonderlijk genoemde entiteiten die geen rechtspersoon in civielrechtelijke zin zijn, zoals onder meer de maatschap en de vennootschap onder firma. Voor het bestuursrecht is een en ander van groot belang. Veel bestuursrechtelijke voorschriften richten zich tot ondernemingen of instellingen en dan behoort de rechtsvorm van de onderneming of instelling niet van invloed te zijn op de mogelijkheid om een bestuurlijke sanctie op te leggen. Daarnaast waarborgt artikel 5.0.1, derde lid, dat de bestuurlijke sanctie zo nodig kan worden opgelegd aan degenen die tot de overtreding opdracht hebben gegeven of daaraan feitelijk leiding hebben gegeven. In bijzondere wetgeving is soms een uitgebreide bepaling opgenomen die sterk lijkt op artikel 51 WvSr. Omdat artikel 51 WvSr in artikel 5.0.1, derde lid van overeenkomstige toepassing wordt verklaard, kunnen dergelijke bepalingen vervallen.

57. Bepalingen van gelijke of strijdige strekking met artikel 51 WvSr, vervallen.

Voorbeeld: artikel 33a Arbeidsomstandighedenwet 1998

Huidige tekst

1. Beboetbare feiten kunnen worden begaan door natuurlijke personen en rechtspersonen.
2. Indien een beboetbaar feit wordt begaan door een rechtspersoon, kan de boete worden opgelegd aan:
 - 1°. de rechtspersoon, of
 - 2°. degene die opdracht heeft gegeven tot de gedraging waardoor de verplichtingen die voortvloeien uit deze wet of de daarop berustende bepalingen niet zijn nageleefd alsmede tegen hem die feitelijke leiding heeft gegeven aan die gedraging, of
 - 3°. de onder 1° en 2° genoemde tezamen.
3. Voor de toepassing van het eerste en tweede lid wordt met een rechtspersoon gelijkgesteld:
 - 1°. de vennootschap zonder rechtspersoonlijkheid,
 - 2°. de maatschap,
 - 3°. de rederijen
 - 4°. het doelvermogen.

Aangepaste tekst

(vervallen)

2.2.4 Legaliteitsbeginsel (bevoegdheid en sanctie)

Artikel 5.0.4, eerste lid, bepaalt dat de bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie slechts bestaat voorzover zij bij of krachtens de wet is verleend. Dit betekent dat de bijzondere bepalingen die deze bevoegdheid regelen, gehandhaafd moeten blijven.

Artikel 5.0.4, tweede lid, schrijft voor dat een bestuurlijke sanctie slechts wordt opgelegd indien de overtreding en de sanctie bij of krachtens een aan de gedraging voorafgaand wettelijk voorschrift zijn omschreven.

Om eenheid en overeenstemming tussen de verschillende bijzondere wetten te realiseren, is het wenselijk om een model te hanteren dat deze bevoegdheid en de bijbehorende op te leggen sanctie in de bijzondere wet regelt.

Model 2: Bevoegdheid bestuursorgaan tot oplegging sanctie terzake van overtreding [Bevoegd bestuursorgaan] kan een [aanduiden welke bestuurlijke sanctie] opleggen terzake van overtreding van [benoem specifieke artikel(en) of het bij of krachtens deze wet bepaalde].

Voorbeeld: artikel 10d, eerste lid, Sanctiewet 1977

1. Onze Minister van Financiën kan een bestuurlijke boete opleggen ter zake van overtreding van regels, gesteld krachtens artikel 10b.

2.2.5 Degene aan wie de geldsom die voortvloeit uit de bestuurlijke sanctie toekomt

Voorzover een bestuurlijke sanctie verplicht tot het betalen van een geldsom, komt deze geldsom toe aan de rechtspersoon waartoe het bestuursorgaan dat de sanctie heeft opgelegd, behoort (artikel 5.0.10, eerste lid). Dit geldt voor de bestuurlijke boete en voor

verbeurde dwangsommen, maar ook voor de kosten van bestuursdwang. De last onder bestuursdwang verplicht immers tot betaling van de kosten en vermeldt dit ook (artikel 5:25, tweede lid), zij het dat het bedrag van die kosten veelal pas op een later tijdstip kan worden vastgesteld.

Voor verbeurde dwangsommen is dit neergelegd in het huidige artikel 5:33, eerste lid. Voor de kosten van bestuursdwang is het thans niet met zoveel woorden bepaald, maar het spreekt vanzelf dat die kosten verschuldigd zijn aan de rechtspersoon die de kosten heeft gemaakt. Wat de bestuurlijke boete betreft, bevatten de meeste bestaande boeteregelingen een bepaling die overeenkomt met artikel 5.0.10. Dergelijke bepalingen kunnen vervallen.

58. Bepalingen die regelen dat de geldsom toekomt aan het bestuursorgaan dat krachtens de bijzondere wet bevoegd is om de bestuurlijke sanctie op te leggen, vervallen.

Voorbeeld: artikel 44i, tiende lid, Drank- en horecawet

Huidige tekst

10. De opbrengst van de boete en de wettelijke rente komt toe aan Onze Minister.

Aangepaste tekst

10. (vervallen)

In sommige gevallen is er aanleiding om de bestemming van de opbrengst anders te regelen. Zo kan de wet bepalen dat een zelfstandig bestuursorgaan met rechtspersoonlijkheid die een boete oplegt, de opbrengst hiervan dient af te dragen aan de staat. Een voorbeeld hiervan is te vinden in artikel 9 Mediawet, waaruit blijkt dat het Commissariaat voor de Media rechtspersoonlijkheid heeft. Ingevolge artikel 135, tweede lid, komen boeten niet toe aan het Commissariaat voor de Media, maar dient deze de opbrengst van bestuurlijke boeten af te dragen aan Onze Minister. Daarom is in artikel 5.0.10 de mogelijkheid opengelaten om in de bijzondere wet van de hoofdregel af te wijken. In dergelijke gevallen moet de bepaling waar in de bestemming van de opbrengst is geregeld, wel blijven bestaan. Om meer eenheid te realiseren, kan worden uitgegaan van het volgende model:

Model 3: Toekomen te betalen geldsom

De te betalen geldsom van de opgelegde [noem de financiële sanctie] komt toe aan [noem rechtspersoon aan wie de geldsom toekomt].

2.2.6 Invordering bij dwangbevel

Ingevolge artikel 5.0.10, tweede lid, kan het bestuursorgaan uit de oplegging van bestuurlijke sancties voortvloeiende geldschulden invorderen bij dwangbevel. De invordering geschiedt in overeenstemming met de regels van afdeling 4.4.4. Deze regeling is van toepassing op sancties die een financieel karakter hebben, zoals de bestuurlijke boete en de dwangsom. Daarnaast geldt deze ook voor de kosten van bestuursdwang.

59. Bepalingen die de invordering van bestuurlijke sancties bij dwangbevel regelen, vervallen. Hieronder vallen naast de uit de oplegging van bestuurlijke sancties voortvloeiende geldschulden tevens de bijbehorende bij dwangbevel gemaakte kosten.

Voorbeeld: artikel 23h, vierde lid, Pensioen- en spaarfondsenwet

Huidige tekst

4. Bij gebreke van tijdige betaling kan de Pensioen- & Verzekeringskamer de boete, verhoogd met de kosten van de aanmaning en van de invordering, bij dwangbevel invorderen.

Aangepaste tekst

4. (vervallen)

2.2.7 Zwijgrecht en cautieplicht

Artikel 5.0.11, eerste lid, regelt het zwijgrecht en bepaalt dat degene die wordt verhoord met het oog op het opleggen van een bestraffende sanctie, niet verplicht is ten behoeve daarvan verklaringen omtrent de overtreding af te leggen. Dit zwijgrecht neemt niet weg dat de burger gehouden kan zijn om bepaalde inlichtingen wel te verstrekken aan het bestuursorgaan. Bepalingen die dit laatste regelen, hoeven uiteraard niet te worden gewijzigd.

Voorbeeld: artikel 27a, vijfde lid, Werkloosheidswet

5. Degene aan wie een boete is opgelegd is verplicht desgevraagd aan het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen de inlichtingen te verstrekken die voor de tenuitvoerlegging van de boete van belang zijn.

Het zwijgrecht geldt in ieder geval vanaf het tijdstip dat kan worden gesproken van een ‘criminal charge’ in de zin van artikel 6 EVRM. In de praktijk betekent dit dat de overtreder niet meer verplicht is ten behoeve van de boeteoplegging enige verklaring over de overtreding af te leggen vanaf het verhoor.

Het tweede lid van artikel 5.0.11 regelt de cautieplicht wat betekent dat de betrokkene er uitdrukkelijk op wordt gewezen dat hij niet tot antwoorden verplicht is alvorens hem mondeling wordt gevraagd verklaringen af te leggen. De cautieplicht geldt indien sprake is van een verhoor, dat houdt in een mondelinge ondervraging met het oog op het opleggen van een bestraffende sanctie.

60. Bepalingen die het zwijgrecht en de cautieplicht bij bestuurlijke sancties regelen, vervallen.

Voorbeeld: artikel 27b, eerste lid, Werkloosheidswet

Huidige tekst

1. Indien het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen jegens de werknemer een handeling verricht waaraan deze in redelijkheid de gevolgtrekking kan verbinden dat aan hem wegens een bepaalde gedraging een boete zal worden opgelegd, is de werknemer niet langer verplicht terzake van die gedraging enige verklaring af te leggen, voor zover het betreft de boeteoplegging. De werknemer wordt hiervan in kennis gesteld alvorens hem mondeling om informatie wordt gevraagd.

Aangepaste tekst

1. (vervallen)

2.3 Titel 5.3 Herstelsancties

2.3.1 Inleiding

De Awb bevat sinds 1 januari 1998 een regeling voor de twee belangrijkste herstelsancties die ons bestuursrecht kent: de last onder bestuursdwang en de last onder dwangsom. De Vierde Tranche Awb heeft in deze regeling enkele wijzigingen doorgevoerd. Voor een deel volgen deze wijzigingen algemene bepalingen over bestuurlijke handhaving (de nieuwe titel 5.1 Awb) en voor een deel uit de bepalingen inzake bestuursrechtelijke geldschulden. Daarnaast vloeien enkele wijzigingen voort uit kwesties waarvoor in de commentaren op het voorontwerp vierde tranche Awb aandacht is gevraagd. Ten slotte is, naar aanleiding van het advies van de Raad van State over het wetsvoorstel Vierde Tranche Awb, van de gelegenheid gebruik gemaakt om de afdeling over bestuursdwang beter te doen aansluiten bij de afdeling over de last onder dwangsom en bij de praktijk, door daarin voortaan te spreken van een last onder bestuursdwang.

Zoals in de inleiding bij dit hoofdstuk al is aangegeven, is hoofdstuk 5 van de Awb thans ingedeeld in titels. De bestaande afdelingen zijn iets anders gegroepeerd: de voormalige afdeling 5.2 is omgezet in een titel en er is een nieuwe titel 5.3 inzake herstelsancties bijgekomen.

Titel 5.3 is onderverdeeld in een afdeling over de last onder bestuursdwang en een afdeling over de last onder dwangsom. Deze herindeling van hoofdstuk 5 maakte het noodzakelijk de bestaande afdelingen van hoofdstuk 5 te vernummern (een transponeringstabel is opgenomen in bijlage 5). Van het vernummern van de afzonderlijke artikelen is afgezien omdat dit de praktijk voor onnodige problemen zou stellen, aangezien in wetgeving, jurisprudentie en literatuur veelvuldig naar de betrokken artikelen wordt verwezen.

2.3.2 Afdeling 5.3.1 Last onder bestuursdwang

Als gevolg van de in artikel 5.0.2, eerste lid, onderdeel b, opgenomen definitie van het begrip herstelsanctie en de in artikel 5.0.1, eerste lid, opgenomen definitie van het begrip overtreding diende de definitie van het begrip bestuursdwang te worden aangepast. Met deze aanpassing is geen inhoudelijke wijziging beoogd. Op advies van de Raad van State (naar aanleiding van het wetsvoorstel voor de Vierde Tranche Awb, kamerstukken 29 702, nr. 4, p. 17) wordt niet langer het begrip ‘bestuursdwang’, maar het begrip ‘last onder bestuursdwang’ gebruikt.

61. De term ‘toepassing van bestuursdwang’ wordt vervangen door: oplegging van een last onder bestuursdwang.

Voorbeeld: artikel 13, achtste lid, Elektriciteitswet 1998

Huidige tekst

8. Onze Minister is bevoegd tot toepassing van bestuursdwang ter handhaving van het bepaalde in dit artikel.

Aangepaste tekst

8. Onze Minister is bevoegd tot oplegging van een last onder bestuursdwang ter handhaving van het bepaalde in dit artikel.

In sommige gevallen ziet de tekst van een artikel niet op het opleggen van een last onder bestuursdwang, maar op het feitelijk toepassen van bestuursdwang. In dergelijke gevallen

wordt de term ‘toepassing van bestuursdwang’ uiteraard niet vervangen door ‘oplegging van een last onder dwangsom’.

62. De term ‘toepassing van bestuursdwang’ wordt niet vervangen indien de bepaling betrekking heeft op het feitelijk toepassen van bestuursdwang.

Voorbeeld: artikel 33 Woningwet

Indien na het verstrijken van het overeenkomstige artikel 29 gestelde termijn van ontruiming de bewoning van de onbewoonbaar verklaarde woning of woonwag en voortduurt dan wel die woning of woonwag en in strijd met artikel 32 wordt bewoond, beslissen burgemeester en wethouders tot toepassing van bestuursdwang.

(Ter toelichting: Artikel 29 Woningwet luidt - voor zover hier van belang - als volgt:

1. (...)
2. (...)
3. Een beslissing tot onbewoonbaarverklaring omvat tevens een bevel tot ontruiming van de woning of woonwag en binnen een bij die beslissing te bepalen termijn van ten hoogste zes maanden na de dag, waarop de beslissing tot onbewoonbaarverklaring van kracht is geworden.
4. Burgemeester en wethouders kunnen, in afwijking van het derde lid, een langere termijn stellen dan zes maanden, indien de woning of woonwag en deel uitmaakt van een door de gemeenteraad, de inspecteur gehoord, vastgesteld plan, dat binnen een daarbij te bepalen termijn de geleidelijke ontruiming verzekert van de in dat plan aangewezen voor onbewoonbaarverklaring in aanmerking komende woningen of woonwag ens.
5. De in het derde lid bedoelde termijn kan door burgemeester en wethouders, de inspecteur gehoord, telkens met ten hoogste één jaar worden verlengd.
6. (...)
7. (...)

2.3.3 Afdeling 5.3.2 Last onder dwangsom

Tot nu toe bevatte de Algemene wet bestuursrecht geen definitie van de term last onder dwangsom. Uit een oogpunt van systematiek werd het wenselijk geacht deze in vierde tranche Awb toe te voegen.

63. Bepalingen waarin ‘last onder dwangsom’ wordt gedefinieerd, vervallen.

Voorbeeld: artikel 60a, aanhef en onder a, Gaswet

Huidige tekst

In deze paragraaf wordt verstaan onder:

a. last onder dwangsom: de sanctie, inhoudende:

1°. een last tot herstel van de overtreding, en

2°. de verplichting tot betaling van een geldsom onder de opschortende voorwaarde dat de last niet wordt uitgevoerd

Aangepaste tekst

(vervallen)

De last onder dwangsom is in het bestuursrecht geïntroduceerd als een alternatief voor bestuursdwang. Aanvankelijk was de bevoegdheid tot het opleggen van een last onder dwangsom dan ook steeds gekoppeld aan de bevoegdheid tot het toepassen van bestuursdwang. De laatste jaren kennen bijzondere wetten echter steeds vaker ook zelfstandige – dat wil zeggen niet aan een bestuursdwangbevoegdheid gekoppelde – dwangsombevoegdheden toe. Het gaat dan om gevallen waarin het voor een adequate handhaving nodig is de naleving van verplichtingen door burgers of bedrijven meer rechtstreeks af te dwingen dan met een boete mogelijk is, maar waarin bestuursdwang niet denkbaar of mogelijk is. Voorbeelden hiervan zijn: artikel 56 Mededingingswet, artikel 18.6a Wet milieubeheer, artikel 90b Wet toezicht kredietwezen 1992, artikel 48b Wet toezicht effectenverkeer 1995 en artikel 94 Wet personenvervoer 2000.

De Awb wordt zodanig aangepast dat eveneens met de zelfstandige dwangsombevoegdheid rekening wordt gehouden. Dit vergt geen grote aanpassingen. Uit artikel 5.0.4, eerste lid, vloeit voort dat de bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke sanctie, dus ook de bevoegdheid tot het opleggen van een last onder dwangsom, bij formele wet kan worden toegekend. Dat kan een bijzondere wet zijn, zoals de Mededingingswet, maar ook de Awb zelf. Van laatstgenoemde mogelijkheid wordt thans reeds gebruikt gemaakt in artikel 5:32, eerste lid. Daar wordt de dwangsombevoegdheid toegekend aan ieder bestuursorgaan dat reeds over een bestuursdwangbevoegdheid beschikt.

De bestaande regel, dat ieder bestuursorgaan dat over een bestuursdwangbevoegdheid beschikt, tevens bevoegd is om in plaats van bestuursdwang toe te passen een last onder dwangsom op te leggen, blijft dus ongewijzigd. Daarnaast wordt erkend, dat er ook gevallen zijn waarin de dwangsombevoegdheid niet van een bestuursdwangbevoegdheid is afgeleid.

Thans worden de bepalingen van de Awb bij zelfstandige dwangsombevoegdheid vaak van overeenkomstige toepassing verklaard. Na de inwerkingtreding van de vierde tranche is dat niet meer nodig omdat het bepaalde in de artikelen 5:32a, tweede lid, en 5:32b geldt voor zowel de afgeleide als de zelfstandige dwangsombevoegdheid.

Voor een last onder dwangsom wordt, zoals blijkt uit artikel 5:32, tweede lid, niet gekozen indien het belang dat het betrokken voorschrift beoogt te beschermen, zich daartegen verzet. Dit tweede lid komt zakelijk overeen met het voormalige derde lid van artikel 5:32. Deze bepaling is uitsluitend van toepassing indien het bestuursorgaan tevens beschikt over de bevoegdheid om een last onder bestuursdwang op te leggen. Indien er sprake is van een zelfstandige dwangsombevoegdheid, is aan een bepaling als artikel 5:32, tweede lid, uiteraard geen behoefte. Het voormalige tweede lid is vervallen omdat de inhoud daarvan reeds volgt uit de in artikel 5.0.2, onderdeel b, opgenomen algemene definitie van herstelsanctie, in samenhang met de in artikel 5:31d opgenomen definitie van last onder dwangsom. Ook bepalingen waarin de artikelen 5:33 (bestemming en invordering verbeurde dwangsommen), 5:34 (opheffing last onder dwangsom) en 5:35 (verjaring) van overeenkomstige toepassing worden verklaard bij een zelfstandige dwangsombevoegdheid, kunnen vervallen.

64. Bepalingen in bijzondere wetten waarin dwangsbepalingen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing zijn verklaard, vervallen.

Voorbeeld: artikel 58, derde lid, Mededingingswet

Huidige tekst

3. De artikelen 5:32, vierde en vijfde lid, 5:33, 5:34, eerste lid, en 5:35 van de Algemene wet bestuursrecht zijn van toepassing.

Aangepaste tekst

3. (vervallen)

2.4 Titel 5.4 Bestuurlijke boete

2.4.1 Inleiding

In het wetsvoorstel vierde tranche Awb is naast de algemene regeling voor bestuurlijke sancties in titel 5.4 een meer specifieke regeling voor de bestuurlijke boete opgenomen. Soortgelijke regelingen in de bijzondere wetgeving kunnen daarom vervallen. Hieronder wordt deze regeling beschreven.

2.4.2 Afdeling 5.4.1 Algemene bepalingen

2.4.2.1 Definitie bestuurlijke boete

De terminologie van de Awb wijkt enigszins af van die in de bijzondere wetgeving. Het wetsvoorstel vierde tranche Awb hanteert de term bestuurlijke boete en definieert deze in artikel 5.4.1.1, eerste lid, als de bestraffende sanctie, inhoudende een onvoorwaardelijke verplichting tot betaling van een geldsom. In een aantal bijzondere wetten wordt de term boete gehanteerd in dezelfde betekenis als de term bestuurlijke boete en wordt de term bestuurlijke boete gedefinieerd.

65. Bepalingen waarin de term bestuurlijke boete wordt gedefinieerd, vervallen.

Voorbeeld: artikel 77g, onderdeel b, Elektriciteitswet 1998

Huidige tekst

b. bestuurlijke boete: sanctie, inhoudende een onvoorwaardelijke verplichting tot betaling van een geldsom, die is gericht op bestraffing van de overtreder;

Aangepaste tekst

b. (vervallen)

Om meer eenheid en overeenstemming met de vierde tranche van de Awb te realiseren, is het wenselijk om in de bijzondere wetgeving de term 'boete' telkens te vervangen door bestuurlijke boete.

66. Indien het woord boete in de bijzondere wetgeving wordt gebruikt voor een bestuurlijke boete in de zin van artikel 5.4.1.1, eerste lid, Awb, wordt het begrip 'boete' vervangen door: bestuurlijke boete.

Voorbeeld: artikel 14a, eerste lid, Algemene bijstandswet

Huidige tekst

1. Indien de belanghebbende de verplichting, bedoeld in artikel 65, eerste lid, of de artikelen 28, tweede lid, en 29, eerste lid, van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen, niet of niet behoorlijk is nagekomen door geen, onjuiste of onvolledige mededelingen te doen, leggen burgemeester en wethouders hem een boete op van ten hoogste € 2 269.

Aangepaste tekst

1. Indien de belanghebbende de verplichting, bedoeld in artikel 65, eerste lid, of de artikelen 28, tweede lid, en 29, eerste lid, van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen, niet of niet behoorlijk is nagekomen door geen, onjuiste of onvolledige mededelingen te doen, leggen burgemeester en wethouders hem een bestuurlijke boete op van ten hoogste € 2 269.

Ingevolge artikel 1:6 Awb is de Awb niet van toepassing op de opsporing en vervolging van strafbare feiten, alsmede op de tenuitvoerlegging van strafrechtelijke beslissingen. Indien in een bijzondere wet wordt bedoeld op een strafrechtelijke sanctie, blijft de regeling over het opleggen van deze boete ongewijzigd.

Voorbeeld: artikel 55, tweede lid, Beginselenwet justitiële jeugdinrichtingen

2. De directeur bepaalt bij de oplegging van een geldboete tevens door welke andere straf deze zal worden vervangen, ingeval de boete niet binnen de daartoe door hem gestelde termijn is betaald.

2.4.2.2 Bestuurlijke boete en verwijtbaarheid van de overtreder

Artikel 5.4.1.2 regelt dat het bestuursorgaan geen bestuurlijke boete oplegt voorzover de overtreding niet aan de overtreder kan worden verweten.

67. Bepalingen die regelen dat het bestuursorgaan geen bestuurlijke boete oplegt voorzover de overtreding niet aan de overtreder kan worden verweten, vervallen.

Voorbeeld: artikel 76 Mededingingswet

Huidige tekst

Een boete op grond van artikel 71, 72, 73, 74, eerste lid, of 75, eerste lid, wordt niet opgelegd indien de belanghebbende aannemelijk maakt dat hem van de overtreding geen verwijt kan worden gemaakt.

Aangepaste tekst

(vervallen)

2.4.2.3 Overlijden overtreder

Artikel 5.4.1.3 bepaalt dat geen boete meer kan worden opgelegd indien de overtreder is overleden. Tevens is bepaald dat een boete vervalt als zij op het tijdstip van overlijden nog niet onherroepelijk is, alsmede dat een boete vervalt voorzover zij op het tijdstip van overlijden van de overtreder nog niet is betaald.

68. Bepalingen die regelen dat geen boete wordt opgelegd indien de overtreder is overleden, vervallen.

Voorbeeld: artikel 14a, zesde lid, Algemene bijstandswet

Huidige tekst

6. Voor zover de boete nog niet is geïnd vervalt zij door het overlijden van degene aan wie zij is opgelegd.

Aangepaste tekst

6. (vervallen)

2.4.2.4 Ne-bis-in-idem voor bestuurlijke boeten

Artikel 5.4.1.4 codificeert het ne-bis-in-idem beginsel voor bestuurlijke boeten. Het beoogt het herhaald opleggen van bestuurlijke boeten voor dezelfde overtreding, en daarmee dubbele bestraffing, te voorkomen. Daarnaast beoogt het artikel te voorkomen dat iemand voor een tweede maal in een sanctieprocedure wordt betrokken voor dezelfde overtreding.

69. Bepalingen die regelen dat niet tweemaal voor dezelfde overtreding een boete mag worden opgelegd, vervallen.

Voorbeeld: artikel 78, derde lid, Spoorwegwet

Huidige tekst

3. Onze Minister legt geen bestuurlijke boete op, indien aan de overtreder wegens dezelfde gedraging reeds eerder een bestuurlijke boete is opgelegd.

Aangepaste tekst

3. (vervallen)

Om te voorkomen dat iemand voor de tweede maal in een sanctieprocedure wordt betrokken voor dezelfde overtreding, is bepaald dat ook geen bestuurlijke boete meer mag worden opgelegd als het bestuursorgaan heeft besloten dat het voor de overtreding geen bestuurlijke boete zal opleggen en dit in een kennisgeving aan de overtreder heeft bekendgemaakt (artikel 5.4.1.4 juncto 5.4.2.3, tweede lid, aanhef en onder a).

70. Bepalingen die regelen dat geen bestuurlijke boete meer mag worden opgelegd als het bestuursorgaan een kennisgeving bekend heeft gemaakt aan de overtreder dat geen bestuurlijke boete zal worden opgelegd, vervallen.

Voorbeeld: artikel 74 juncto 80, vierde lid, Wet kinderopvang

Huidige tekst

Artikel 74:

Het college van burgemeester en wethouders legt geen bestuurlijke boete op indien (...), dan wel een kennisgeving als bedoeld in artikel 80, vierde lid, is gedaan.

Artikel 80, vierde lid:

4. Indien het college van burgemeester en wethouders (...) beslist dat voor de overtreding geen bestuurlijke boete zal worden opgelegd, (...) wordt dit schriftelijk aan de overtreder medegedeeld.

Aangepaste tekst

(Beide bepalingen vervallen)

2.4.2.5 Strafrecht en bestuurlijke boete

Artikel 5.4.1.5 ziet op de verhouding tussen bestuurlijke boeten en strafrechtelijke sancties en specificeert de situaties waarin geen bestuurlijke boete aan de overtreder wordt opgelegd wegens dezelfde gedraging. Dit is het geval als voor een overtreding aan iemand reeds een strafrechtelijke sanctie is opgelegd. Hem kan dan voor dezelfde overtreding niet ook nog eens een bestuurlijke boete worden opgelegd. Andersom betekent dit ook dat er geen strafrechtelijke sanctie kan worden opgelegd als voor dezelfde overtreding reeds een bestuurlijke boete is opgelegd (zie ook artikel II Vierde tranche Algemene wet bestuursrecht). Het una-via beginsel is van toepassing, wat betekent dat als de ene weg uiteindelijk niet leidt tot het opleggen van een sanctie, de overheid het niet nogmaals via de andere weg kan proberen. De keuze voor een van beide wegen is definitief.

71. Bepalingen die regelen dat geen bestuurlijke boete mag worden opgelegd indien voor dezelfde overtreding reeds:

- strafvervolgning is ingesteld en het onderzoek ter terechtzitting is begonnen,
 - een strafrechtelijke sanctie is opgelegd,
 - een transactie is overeengekomen, dan wel
 - een strafbeschikking is opgelegd (zogenaamde OM-afdoening),
- vervallen, evenals bepalingen die het omgekeerde regelen.
-

Voorbeeld: artikel 44a, zesde lid, onderdeel a, Drank- en Horecawet

Huidige tekst

6. De bevoegdheid tot het opleggen van een boete vervalt, indien ter zake van de overtreding op grond waarvan de boete kan worden opgelegd:

a. tegen de overtreder een strafvervolgning is ingesteld en het onderzoek ter terechtzitting een aanvang heeft genomen, dan wel het recht tot strafvervolgning is vervallen ingevolge artikel 74 of 74c van het Wetboek van Strafrecht;

Aangepaste tekst

6. a. (vervallen)

Voorbeeld: artikel 44a, zevende lid, Drank- en Horecawet

Huidige tekst

7. Het recht tot strafvervolgning vervalt indien Onze Minister reeds een boete heeft opgelegd.

Aangepaste tekst

7. (vervallen)

Indien de overtreding aan de officier van justitie is voorgelegd, wordt de bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete op grond van artikel 5.4.1.5, derde lid, onderdeel b, opgeschort. De officier van justitie heeft dertien weken de tijd om te beslissen of strafrechtelijk optreden gewenst is. Als hij binnen deze termijn meedeelt dat de overtreding strafrechtelijk zal worden afgedaan, kan geen bestuurlijke boete worden opgelegd. Het bestuursorgaan kan wel een boete opleggen wanneer de officier van justitie meedeelt van strafvervolgung af te zien.

72. Bepalingen die regelen dat de bevoegdheid wordt opgeschort indien de overtreding aan de officier van justitie is voorgelegd, vervallen.

Voorbeeld: artikel 27d, eerste lid, Werkloosheidswet

Huidige tekst

1. Een boete wordt niet opgelegd zolang de gedraging wordt onderzocht door het openbaar ministerie.

Aangepaste tekst

1. (vervallen)

2.4.2.6 Vervaltermijn bestuurlijke boete

In artikel 5.4.1.6 zijn twee vervaltermijnen voor de oplegging van bestuurlijke boeten opgenomen. Indien artikel 5.4.2.6 van toepassing is, vervalt de bevoegdheid tot oplegging van een bestuurlijke boete vijf jaren nadat een overtreding heeft plaatsgevonden. In andere gevallen vervalt de bevoegdheid twee jaren nadat een overtreding heeft plaatsgevonden.

73. Bepalingen waarin een vervaltermijn is opgenomen voor de bevoegdheid tot oplegging van een bestuurlijke boete, vervallen.

Voorbeeld: artikel 27e, tweede lid, Werkloosheidswet

Huidige tekst

2. Een boete wordt in elk geval niet opgelegd na verloop van vijf jaren nadat de desbetreffende gedraging heeft plaatsgevonden.

Aangepaste tekst

2. (vervallen)

Voorbeeld: artikel 41, eerste lid, Arbeidsomstandighedenwet 1998

Huidige tekst

1. De bevoegdheid om een bestuurlijke boete op te leggen vervalt na verloop van 2 jaar na de dag waarop het beboetbaar feit is vastgesteld.

Aangepaste tekst

1. (vervallen)

In het derde lid van artikel 5.4.1.6 wordt bepaald dat indien tegen de bestuurlijke boete bezwaar wordt gemaakt of beroep wordt ingesteld, de vervaltermijn wordt opgeschort tot onherroepelijk op het bezwaar of beroep is beslist.

74. Bepalingen die regelen dat de vervaltermijn wordt opgeschort tot onherroepelijk op het tegen de bestuurlijke boete gemaakte bezwaar of ingestelde beroep is beslist, vervallen.

Voorbeeld: artikel 77j, derde lid, Elektriciteitswet 1998

Huidige tekst

3. Indien tegen de bestuurlijke boete bezwaar wordt gemaakt of beroep wordt ingesteld, wordt de vervaltermijn opgeschort tot onherroepelijk op het bezwaar of beroep is beslist.

Aangepaste tekst

3. (vervallen)

2.4.2.7 Maatstaf boetebedrag, evenredigheid en bijzondere omstandigheden

Artikel 5.4.1.7 Awb ziet op de hoogte van de op te leggen bestuurlijke boete. Er zijn twee mogelijkheden:

- de wet geeft het maximumbedrag aan van de op te leggen bestuurlijke boete, of
- de wet geeft een vast bedrag aan.

De wet geeft het maximumbedrag aan

Bepalingen die een maximum bedrag geven, hoeven uiteraard niet te worden gewijzigd.

Voorbeeld: artikel 27a, eerste lid, Werkloosheidswet

1. Indien de werknemer een verplichting als bedoeld in artikel 25 van deze wet of artikel 28, tweede lid, of 29, eerste lid, van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen niet of niet behoorlijk is nagekomen, legt het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen hem een boete op van ten hoogste € 2 269.

Indien een maximumbedrag is gegeven, moet het bestuursorgaan in overeenstemming met artikel 5.4.1.7, tweede lid, voor elke overtreding de hoogte van de boete vaststellen op basis van het evenredigheidsbeginsel. De hoogte van de boete moet dan worden afgestemd op de ernst van de overtreding en de mate waarin zij aan de overtreder kan worden verweten. Zo nodig moet rekening worden gehouden met de omstandigheden waaronder de overtreding is gepleegd. Het bestuursorgaan heeft bij besluiten tot het opleggen van een bestuurlijke boete slechts beoordelingsvrijheid.

75. Bepalingen die voorschrijven dat de hoogte van de boete wordt vastgesteld op basis van het evenredigheidsbeginsel, vervallen.

Voorbeeld: Artikel 27a, tweede lid, Werkloosheidswet

Huidige tekst

2. De hoogte van de boete wordt afgestemd op de ernst van de gedraging, de mate waarin de werknemer de gedraging verweten kan worden en de omstandigheden waarin hij verkeert (...).

Aangepaste tekst

2. (vervallen)

De wet geeft een vast bedrag aan

In bepaalde gevallen heeft de wetgever zelf de afweging gemaakt welke boete voor een bepaalde overtreding als evenredig moet worden beschouwd. In dat geval is de hoogte van de bestuurlijke boete per overtreding bij of krachtens de wet vastgesteld. Bepalingen waarin de wetgever de hoogte van de boete per overtreding heeft vastgelegd blijven ongewijzigd.

Voorbeeld: Het tariefstelsel in artikel 44b, eerste lid, Drank- en Horecawet

1. Bij algemene maatregel van bestuur wordt een bijlage vastgesteld, die bij elke daarin omschreven overtreding het bedrag van de deswege op te leggen boete bepaalt.

Voorbeeld: De categorieën geldboeten in artikel 34, vierde lid, Arbeidsomstandighedenwet 1998

4. Er zijn 2 categorieën:

1°. de eerste categorie: € 4 538;

2°. de tweede categorie: € 11 345.

Ook indien de hoogte van de boete die voor een bepaalde overtreding wordt opgelegd, in de wet is vastgelegd, kan het bestuursorgaan op basis van de matigingsbevoegdheid, die is opgenomen in artikel 5.4.1.7, derde lid, op grond van bijzondere omstandigheden een lagere boete opleggen.

76. Bepalingen die regelen dat op grond van bijzondere omstandigheden een lagere boete kan worden opgelegd, vervallen.

Voorbeeld: artikel 44a, vierde lid, Drank- en Horecawet

Huidige tekst

4. Onze Minister kan de boete lager stellen dan in de bijlage is bepaald, ingeval het bedrag van de boete op grond van bijzondere omstandigheden onevenredig hoog moet worden geacht.

Aangepaste tekst

4. (vervallen)

2.4.3 Afdeling 5.4.2 De procedure**2.4.3.1 Inleiding**

In afdeling 5.4.2 zijn twee procedures voor bestuurlijke boeten neergelegd: een eenvoudige voor de lichtere boeten (hierna: lichte procedure) en een meer uitvoerige voor zwaardere boeten (hierna: zware procedure). In het algemeen zijn procedurele bepalingen in bijzondere wetten overbodig omdat de procedure in afdeling 5.4.2 wordt uitgeschreven. Voor de lichte procedure gebeurt dat in de eerste vijf artikelen van afdeling 5.4.2 en voor de zware procedure wordt in artikel 5.4.2.6 geregeld welke elementen daaraan worden toegevoegd als de zware procedure van toepassing is. Ten slotte is in artikel 5.4.2.7 bepaald dat titel 5.4 van overeenkomstige toepassing is op andere bestraffende sancties, voorzover dit bij wettelijk voorschrift is bepaald.

77. Procedurele bepalingen met betrekking tot de oplegging van bestuurlijke boeten, vervallen.

Ondanks het feit dat de hoofdregel, die bepaalt dat alle procedurele bepalingen met betrekking tot de oplegging van bestuurlijke boeten vervallen, op zichzelf duidelijk is, wordt hierna volledigheidshalve nog wel ingegaan op de wijzigingen die de artikelen van afdeling 5.4.2 Awb met zich meebrengen.

2.4.3.2 Rapport

Op grond van artikel 5.4.2.1, eerste lid, zijn het bestuursorgaan en de voor de overtreding bevoegde toezichthouder bevoegd om een rapport op te maken van de overtreding. Het opstellen van een rapport is in de eenvoudige procedure optioneel. In de procedure voor zwaardere boeten is een rapport wel verplicht. Dit volgt uit artikel 5.4.2.6. Daarop wordt nader ingegaan onder 'procedure bij zware boeten'.

78. Bepalingen waarin het opmaken van een rapport naar aanleiding van een overtreding verplicht wordt gesteld, vervallen.

Voorbeeld: artikel 36, eerste lid, Arbeidsomstandighedenwet 1998

Huidige tekst

1. Indien de toezichthouder vaststelt dat een beboetbaar feit is gepleegd, maakt hij zo spoedig mogelijk daarvan een rapport op.

Aangepaste tekst

1. (vervallen)

In artikel 5.4.2.1, tweede lid, is een opsomming gegeven van gegevens die in het gedagtekende rapport naar aanleiding van een overtreding moeten worden vermeld:

- de naam van de overtreder;
- de overtreding alsmede het overtreden wettelijk voorschrift;
- zo nodig een aanduiding van de plaats waar en het tijdstip waarop de overtreding is geconstateerd.

79. Bepalingen waarin wordt opgesomd welke gegevens in het rapport naar aanleiding van een overtreding moeten worden opgenomen, vervallen.

Voorbeeld: artikel 37, tweede lid, Arbeidsomstandighedenwet 1998

Huidige tekst

2. In de beschikking wordt in ieder geval vermeld:

- a. de hoogte van de bestuurlijke boete;
- b. het beboetbaar feit terzake waarvan de boete verschuldigd is;
- c. de bij het beboetbaar feit betrokken personen;
- d. degene die voor de naleving van de wet en de daarop berustende bepalingen aansprakelijk is;
- e. de termijn of de termijnen waarbinnen de boete moet worden betaald.

Aangepaste tekst

2. (vervallen)

Indien artikel 5.4.2.6 van toepassing is, is het maken van een rapport verplicht. Het bepaalde in artikel 5.4.2.1, tweede lid, is dan uiteraard van toepassing. Daarnaast geldt dat de bijzondere wet in dergelijke gevallen kan bepalen dat er ook nog andere gegevens in het rapport moeten worden opgenomen. Een voorbeeld daarvan is te vinden in artikel 18.16p van de Wet milieubeheer. Op grond van dit artikel wordt de naam van overtreders van bepalingen over handel in emissierechten in de Staatscourant gepubliceerd. Dit is een punitieve sanctie, die de Algemene wet bestuursrecht niet kent en die ook wel ‘naming and shaming’ wordt genoemd. Artikel 18.16p is in de Wet milieubeheer (hierna: Wm) opgenomen omdat in artikel 16, tweede lid, EG-richtlijn handel in broeikasgasemissierechten (richtlijn 2003/87/EG) is voorgeschreven dat de lidstaten ervoor zorgdragen dat de namen van emittenten die onvoldoende emissierechten hebben ingeleverd en daarmee de emissienormen overtreden, worden gepubliceerd. In de Wm is hieraan uitvoering gegeven door te bepalen dat het bestuur van de emissieautoriteit elk jaar vóór 1 oktober een overzicht opstelt van emittenten die artikel 16.37, eerste lid, Wm (inzake de verplichting om emissierechten in te leveren ter dekking van de emissies) hebben overtreden. In het rapport dat wordt opgesteld indien het bestuur voornemens is een bestuurlijke boete op te leggen wegens overtreding van artikel 16.37, eerste lid, Wm, wordt degene die de inrichting drijft ook op de hoogte gesteld van het voornemen tot publicatie van zijn naam (artikel 18.16g, eerste lid, Wm). De namen worden niet eerder in de Staatscourant gepubliceerd dan nadat de boete onherroepelijk is geworden. Bepalingen zoals die over het voornemen om de naam van de overtreder op te nemen in het overzicht in de Staatscourant, blijven bestaan.

80. Bepalingen waarin wordt bepaald dat andere gegevens dan de in artikel 5.4.2.1 vermelde gegevens in het rapport moeten worden opgenomen, blijven waar nodig bestaan.

Voorbeeld: artikel 18.16p, tweede lid, onder d, Wet milieubeheer

2. Het rapport is gedagtekend en vermeldt:

(...)

d. in geval van overtreding van het bepaalde bij artikel 16.37, eerste lid: het voornemen de naam van de overtreder op te nemen in het overzicht, bedoeld in artikel 18.16p, eerste lid.

2.4.3.3 Kennisgeving en bekendmaking

Ingevolge artikel 5.4.2.1, derde lid, wordt een afschrift van het rapport uiterlijk bij de bekendmaking van de beschikking tot oplegging van de bestuurlijke boete aan de overtreder toegezonden of uitgereikt.

81. Bepalingen waarin wordt geregeld op welk tijdstip het rapport van de overtreding uiterlijk aan de overtreder wordt toegezonden of uitgereikt, vervallen.

Voorbeeld: artikel 81, derde lid, Spoorwegwet

Huidige tekst

3. Een afschrift van het rapport wordt uiterlijk bij de bekendmaking van de beschikking van de bestuurlijke boete aan de overtreder toegezonden of uitgereikt.

Aangepaste tekst

3. (vervallen)

2.4.3.4 Proces-verbaal of rapport?

Als er naar aanleiding van een overtreding een proces-verbaal is opgemaakt als bedoeld in artikel 152 van het Wetboek van Strafvordering, treedt dit ingevolge artikel 5.4.2.1, vierde lid, voor de toepassing van titel 5.4 in de plaats van het rapport. De achtergrond van deze bepaling is dat het proces-verbaal soortgelijke informatie bevat als het rapport, zodat het proces-verbaal zo nodig voor het rapport in de plaats kan treden. Vergelijkbare bepalingen als artikel 5.4.2.1 kunnen derhalve vervallen.

82. Bepalingen waarin is geregeld dat een proces-verbaal van een overtreding in de plaats kan treden van het rapport van een overtreding, vervallen.

Voorbeeld: artikel 8, vierde lid, Spoorwegwet

Huidige tekst

4. Indien van de overtreding een proces-verbaal, als bedoeld in artikel 152 van het Wetboek van Strafvordering, is opgemaakt, treedt dit voor de toepassing van deze paragraaf in de plaats van het rapport.

Aangepaste tekst

4. (vervallen)

2.4.3.5 Inzagerecht en mededeling in een voor de overtreder begrijpelijke taal

Artikel 5.4.2.2, eerste lid, bepaalt dat het bestuursorgaan de overtreder desgevraagd in de gelegenheid stelt de gegevens waarop het opleggen van de bestuurlijke boete, dan wel het voornemen daartoe berust, in te zien en daarvan afschriften te vervaardigen. Dit recht op inzage geldt ook in de bezwaarfase en derogert in zoverre aan artikel 7:4, zesde lid. In laatstgenoemde bepaling is geregeld dat het bestuursorgaan het ter inzage leggen van het bezwaarschrift en de verdere op de zaak betrekking hebbende stukken achterwege kan laten, voor zover geheimhouding om gewichtige redenen is geboden. Hiervan moet wel mededeling worden gedaan.

Het tweede lid van artikel 5.4.2.2 vermeldt dat, voorzover blijkt dat de verdediging van de overtreder dit redelijkerwijs vergt, het bestuursorgaan er zoveel mogelijk zorg voor draagt dat deze gegevens aan de overtreder worden medegedeeld in een voor hem begrijpelijke taal.

83. Bepalingen die het inzagerecht en het recht op mededeling in een voor de overtreder begrijpelijke taal regelen ingeval een bestuurlijke boete wordt opgelegd, vervallen.

Voorbeeld: artikel 35, derde lid, Arbeidsomstandighedenwet 1998

Huidige tekst

3. Op verzoek van de belanghebbende die de in het vorige lid bedoelde kennisgeving wegens zijn gebrekkige kennis van de Nederlandse taal onvoldoende begrijpt, draagt de daartoe aangewezen ambtenaar, bedoeld in artikel 34, eerste lid' er zoveel mogelijk zorg voor dat de in die kennisgeving vermelde gronden aan de belanghebbende worden medegedeeld in een voor hem begrijpelijke taal.

Aangepaste tekst

3. (vervallen)

2.4.3.6 Hoorplicht en tolk

In aanvulling op het bepaalde in artikel 5.4.2.2, tweede lid, geeft artikel 5.4.2.3 een aantal bijzondere regels voor het geval de overtreder door het bestuursorgaan in de gelegenheid wordt gesteld zijn zienswijze naar voren te brengen. Voor de lichte procedure is afdeling 4.1.2 van toepassing. Dit betekent dat ingevolge artikel 4:12 geen hoorplicht geldt in deze procedure. Het bestuursorgaan blijft wel bevoegd om de overtreder te horen. Op basis van artikel 5.4.2.6, derde lid, is het bestuursorgaan verplicht de verdachte te horen, ingeval de zware procedure van toepassing is.

84. Bepalingen waarin een hoorplicht is opgenomen ingeval een bestuurlijke boete wordt opgelegd, vervallen.

Voorbeeld: artikel 35, vierde lid, Arbeidsomstandighedenwet 1998

Huidige tekst

4. In afwijking van afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht stelt de daartoe aangewezen ambtenaar, bedoeld in artikel 34, eerste lid' de belanghebbende in de gelegenheid om naar keuze schriftelijk of mondeling zijn zienswijze naar voren te brengen voordat de boete wordt opgelegd.

Aangepaste tekst

4. (vervallen)

In de eerste plaats regelt artikel 5.4.2.3, eerste lid, onderdeel a, dat ingeval de overtreder verplicht of onverplicht wordt gehoord, het rapport of proces-verbaal reeds bij de uitnodiging voor het horen aan de overtreder wordt toegezonden.

In de tweede plaats bepaalt het eerste lid, onderdeel b, dat het bestuursorgaan, indien blijkt dat de verdediging van de overtreder dit redelijkerwijs, zorg draagt voor een tolk. Uit de redactie van de bepaling blijkt dat de overtreder niet zonder meer en in alle omstandigheden recht heeft op een officiële tolk. Het gaat erom dat het bestuursorgaan en de overtreder met elkaar kunnen communiceren.

85. Bepalingen waarin het recht op een tolk is geregeld ingeval een bestuurlijke boete wordt opgelegd, vervallen.

Voorbeeld: artikel 35, vijfde lid, Arbeidsomstandighedenwet 1998

Huidige tekst

5. Indien de belanghebbende zijn zienswijze mondeling naar voren brengt, draagt de daartoe aangewezen ambtenaar, bedoeld in artikel 34, eerste lid, er op verzoek van de belanghebbende die de Nederlandse taal onvoldoende begrijpt, zorg voor dat een tolk wordt benoemd die de belanghebbende kan bijstaan, tenzij redelijkerwijs kan worden aangenomen dat daaraan geen behoefte bestaat.

Aangepaste tekst

5. (vervallen)

2.4.3.7 Beslistermijn bij het opleggen van een bestuurlijke boete

Artikel 5.4.2.4 bepaalt dat de beslistermijn bij het opleggen van bestuurlijke boeten dertien weken bedraagt, te rekenen vanaf het tijdstip waarop van de overtreding een rapport is opgemaakt. Dit is een termijn van orde. Dat betekent dat overschrijding van de beslistermijn niet tot gevolg heeft dat de bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete vervalt. De vervaltermijnen van de bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete zijn opgenomen in artikel 5.4.1.6 en bedragen, afhankelijk van de toegepaste lichte of zware procedure, twee respectievelijk vijf jaar.

86. Bepalingen waarin de beslistermijn voor het opleggen van een bestuurlijke boete wordt geregeld, vervallen.

Voorbeeld: artikel 60ai, eerste lid, Gaswet

Huidige tekst

1. De raad van bestuur van de mededingingsautoriteit beslist omtrent het opleggen van de last onder dwangsom of de bestuurlijke boete binnen dertien weken na de dagtekening van het rapport.

Aangepaste tekst

1. (vervallen)

2.4.3.8 Eisen aan de beschikking tot oplegging bestuurlijke boete

In artikel 5.0.9 zijn de eisen opgenomen waaraan de beschikking tot oplegging van alledrie de bestuurlijke sancties, en dus ook de in dit deel besproken bestuurlijke boete, ten minste moet voldoen. In de beschikking tot oplegging van een bestuurlijke sanctie moet ten minste worden vermeld:

- de overtreding alsmede het overtreeden voorschift;
- zo nodig een aanduiding van de plaats waar en het tijdstip waarop de overtreding is geconstateerd.

Voor de beschikking tot oplegging van een bestuurlijke boete gelden in aanvulling op de algemene eisen van artikel 5.0.9, extra eisen. De beschikking tot oplegging van een bestuurlijke boete moet naast de algemene eisen van artikel 5.0.9 tenminste de volgende in artikel 5.4.2.5 opgenomen eisen vermelden:

- de naam van de overtreder;
- het bedrag van de boete.

Daarnaast moet de beschikking tot oplegging van een bestuurlijke boete tevens voldoen aan de eisen genoemd in artikel 4.4.1.2:

- de te betalen geldsom;
- de termijn waarbinnen de betaling moet plaatsvinden.

Uiteraard moet de beschikking tot oplegging van een bestuurlijke boete berusten op een deugdelijke motivering. Dit volgt uit reeds uit artikel 3:46.

87. Bepalingen waarin wordt geregeld wat de beschikking tot oplegging van de bestuurlijke boete moet vermelden, vervallen.

Voorbeeld: artikel 44f, tweede lid, Drank- en Horecawet

Huidige tekst

2. De beschikking vermeldt in ieder geval:

- a. de hoogte van de boete en de termijn waarbinnen ze moet worden betaald;
- b. de overtreding ter zake waarvan zij is gegeven, onder verwijzing naar het desbetreffende wettelijke voorschrift en de omschrijving in de bijlage;
- c. de in artikel 44e, tweede lid, onderdelen b en c, bedoelde gegevens.

Aangepaste tekst

2. (vervallen)

88. Indien in de bijzondere wet om een specifieke reden extra eisen zijn opgenomen waarvan het niet wenselijk is dat die vervallen, dan blijven deze ongewijzigd.

Voorbeeld: artikel 62, tweede lid, Mededingingswet

2. In de beschikking waarbij een boete of een last onder dwangsom wordt opgelegd, worden in ieder geval vermeld:

- a. indien een boete wordt opgelegd: de te betalen geldsom, alsmede een toelichting op de hoogte daarvan, met inachtneming van artikel 57, tweede lid;
- b. indien een last wordt opgelegd: de inhoud van de last en de termijn waarvoor deze geldt;
- c. de overtreding ter zake waarvan de boete of last wordt opgelegd, alsmede het overtreden wettelijk voorschrift;
- d. de in artikel 59, tweede lid, bedoelde gegevens.

2.4.3.9 Zware procedure

Hiervoor werd al aangegeven dat in afdeling 5.4.2 twee procedures voor bestuurlijke boeten zijn neergelegd: een lichte procedure en een zware procedure. De lichte procedure is in de eerste vijf artikelen van afdeling 5.4.2 uitgeschreven. De wijzigingen die uit deze artikelen voortvloeien, zijn hiervoor genoemd en toegelicht. Artikel 5.4.2.6 geeft enkele voorschriften die aan de procedure worden toegevoegd voor de oplegging van zware boeten.

Volgens artikel 5.4.2.6 Awb ligt de grens tussen lichte en zware procedure (tenzij bij wettelijk voorschrift een andere grens is gekozen) bij € 340. De grens van € 340 is ontleend aan de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (Wet Mulder). Het boetemaximum van deze wet bedraagt thans € 340. Als gezegd, kan bij wettelijk voorschrift een ander bedrag worden vastgesteld. De reden daarvoor is gelegen in het feit dat de, door de overtreder ervaren, zwaarte van een boete afhangt van de bijzondere wet waarbij deze wordt opgelegd. In het kader van de socialezekerheidswetten zal de financiële grens van wat als een zware boete wordt ervaren, aanzienlijk lager liggen. In dergelijke gevallen zal de toepassing van de zware procedure dan ook sneller geïndiceerd zijn dan ingeval een boete wordt opgelegd in bijvoorbeeld de sfeer van het markttoezicht. Het verdient wel de voorkeur op bepaalde beleidsterreinen een zekere uniformiteit te bereiken in de bedragen waarvoor de lichte en de zware procedure gelden. Zo zou in het kader van de aanpassing aan de Vierde tranche Awb de gelegenheid te baat kunnen worden genomen om op bepaalde terreinen te komen tot uniformere keuzen dan thans het geval is. Zo zou bezien kunnen worden of het bijvoorbeeld in de sfeer van het markttoezicht mogelijk en wenselijk is om in geval van niet-

tijdige aanlevering van rapportages altijd de lichte of altijd de zware procedure van toepassing te verklaren.

Op de zware procedure zijn drie extra waarborgen van toepassing:

- het opmaken van een rapport of proces-verbaal is verplicht (artikel 5.4.2.6, tweede lid);
- er geldt een hoorplicht (artikel 5.4.2.6, derde lid);
- degene die de overtreding constateert is niet bevoegd tot het nemen van een beslissing omtrent het opleggen leggen van een boete.

De bijzondere wet zal moeten aangeven of een keuze wordt gemaakt voor toepassing van de lichte of de zware procedure. Met het oog op de eenheid van de verschillende bijzondere wetten, zijn daarvoor de volgende modellen opgesteld:

Model 4: Keuze lichte of zware procedure gekoppeld aan bedrag

Artikel 5.4.2.6 Algemene wet bestuursrecht is van toepassing indien voor de overtreding een bestuurlijke boete van meer dan [geef bedrag in euro aan dat minimaal leidt tot toepassing van de zware procedure] kan worden opgelegd.

Model 5: Keuze lichte of zware procedure gekoppeld aan overtreding

Artikel 5.4.2.6 Algemene wet bestuursrecht is van toepassing indien ... [geef het nummer of het lid van het overtreden artikel] is overtreden.

Model 4 is van toepassing op twee situaties die zich zouden kunnen voordoen. In het kader van de socialezekerheidswetten zou een lagere boete dan de grens van € 340 moeten leiden tot de toepassing van extra waarborgen bij het opleggen van een bestuurlijke boete. De wetgever zal dan met behulp van model 4 de zware procedure van toepassing kunnen verklaren op een boetebedrag van lager dan € 340. In het kader van het markttoezicht zal een boete van € 340 niet zo zwaar aanvoelen dat het wenselijk is om hierop telkens de zware procedure van toepassing te laten zijn. In dit geval zou voor de overeenkomstigetoepassingverklaring van de zware procedure een veel hoger bedrag wenselijk zijn.

2.4.3.10 Rapport of proces-verbaal bij zware boeten

Een element van de zware procedure is dat van de overtreding steeds een rapport of een proces-verbaal moet worden opgemaakt. Dit scheidt een extra waarborg zodat duidelijk is waarvan de overtreder wordt beschuldigd. Bij de wijzigingen die nodig zijn in verband met het bepaalde in artikel 5.4.2.1 is al aangegeven dat het opmaken van een rapport bij een lichtere boete niet verplicht is. Daarbij werd in vuistregel 81 aangegeven dat bepalingen waarin het opmaken van een rapport of proces-verbaal naar aanleiding van een overtreding verplicht wordt gesteld, vervallen. Het gevolg van de toepassing van deze vuistregel is dat het voor lichtere boetes optioneel wordt om een rapport conform artikel 5.4.2.1 te maken en voor zwaardere boetes verplicht ingevolge artikel 5.4.2.6, tweede lid. Het tweede lid leidt derhalve niet tot extra wijzigingen.

2.4.3.11 Zienswijze

Omdat het gewenst is dat de overtreder bij zwaardere boeten in alle gevallen de gelegenheid krijgt om zich tegen de tegen hem ingebrachte beschuldigingen te verweren, is in artikel 5.4.2.6, derde lid, bepaald dat de overtreder in afwijking van afdeling 4.1.2 steeds in de gelegenheid wordt gesteld om zijn zienswijze naar voren te brengen. Hij kan dat op grond van artikel 4:9 naar keuze schriftelijk of mondeling doen.

89. Bepalingen waarin is geregeld dat de overtreder in afwijking van afdeling 4.1.2 Awb in de gelegenheid wordt gesteld om zijn zienswijze naar voren te brengen, vervallen.

Voorbeeld: artikel 80, tweede lid, Wet kinderopvang

Huidige tekst

2. In afwijking van afdeling 4.1.2 van de Algemene wet bestuursrecht stelt het college van burgemeester en wethouders de overtreder in de gelegenheid om naar keuze schriftelijk of mondeling zijn zienswijze naar voren te brengen voordat de boete wordt opgelegd. Het college van burgemeester en wethouders zorgt voor bijstand door een tolk, indien blijkt dat de verdediging van de overtreder dit redelijkerwijs vergt.

Aangepaste tekst

2. (vervallen)

Andere bestraffende bestuurlijke sancties dan de bestuurlijke boete worden vooralsnog niet in de Awb geregeld. Het is echter denkbaar dat bij de aanpassing van de bijzondere wetgeving of op een later tijdstip blijkt dat bepaalde (financiële) bestraffende sancties zoveel verwantschap vertonen met de bestuurlijke boete, dat de bepalingen van titel 5.4 ook daarvoor geschikt zijn. Artikel 5.4.2.7 biedt dan een aanknopingspunt om titel 5.4 op eenvoudige wijze ook op die sancties van toepassing te doen zijn. Met het oog hierop is het volgende model opgesteld:

Model 6: Van toepassing verklaring titel 5.4 Awb

Titel 5.4 van de Algemene wet bestuursrecht is van overeenkomstige toepassing op [sanctie], voorzover ...].

2.4.3.12 Scheiding taken en bevoegdheden

Artikel 10:3, vierde lid, bepaalt dat indien de zware procedure van toepassing is, er een scheiding moet bestaan tussen taken en bevoegdheden van degene die de overtreding constateert en degene die beslist omtrent het opleggen van een bestuurlijke boete. Dit betekent dat degene die de overtreding constateert niet tevens in mandaat kan worden belast met de boeteoplegging.

90. Bepalingen waarin een scheiding tussen constatering van de overtreding en de beslissing tot oplegging van een bestuurlijke boete is opgenomen, vervallen.

Voorbeeld: artikel 44a, vijfde lid, Drank- en Horecawet

Huidige tekst

5. De werkzaamheden in verband met de uitvoering van het eerste lid worden verricht door personen die niet betrokken zijn geweest bij de opstelling van het in artikel 44e bedoelde rapport en het daaraan voorafgaande onderzoek.

Aangepaste tekst

5. (vervallen)

3. ATTRIBUTIE

3.1 Algemeen

Afdeling 10.1.3 (attributie) bestaat slechts uit twee artikelen. De strekking daarvan is beperkt. Artikel 10.1.3.1 regelt alleen de verhouding tussen een bestuursorgaan en een ondergeschikte persoon of een ondergeschikt college indien aan die persoon of dat college rechtstreeks door de wetgever een bevoegdheid tot het nemen van besluiten is toegekend (geattribueerd). Kern van de regeling is dat deze attributie de ondergeschiktheidsverhouding niet doorbreekt. Het bestuursorgaan blijft bevoegd de betreffende ondergeschikte persoon of het ondergeschikte college zowel algemene als bijzondere 'instructies' te geven over de uitoefening van de betrokken bevoegdheid (eerste lid). Verder is het ondergeschikte orgaan of de ondergeschikte persoon verplicht op verzoek van het bestuursorgaan inlichtingen te geven over de uitoefening van de bestuursbevoegdheid (tweede lid).

De regeling is van overeenkomstige toepassing in geval van attributie van bevoegdheden tot het verrichten van andere handelingen dan besluiten (artikel 10.1.3.2).

3.2 Wanneer is sprake van attributie aan een ondergeschikte?

Anders dan bij de begrippen mandaat en delegatie, geeft de vierde tranche Awb geen definitie van attributie. Blijkens de memorie van toelichting is attributie 'het bij wettelijk voorschrift in het leven roepen en toedelen van een publiekrechtelijke bevoegdheid'. Attributie onderscheidt zich dus van mandaat doordat bij mandaat geen bevoegdheid aan een ander orgaan wordt toegekend, maar alleen een bevoegdheid door een ander wordt uitgeoefend in naam van het bevoegde orgaan. In geval van delegatie wordt een bestaande bevoegdheid overgedragen aan een bestuursorgaan dat deze onder eigen verantwoordelijkheid uitoefent. Delegatie aan een ondergeschikte is niet toegestaan (artikel 10:14 Awb).

Attributie aan ondergeschikten komt betrekkelijk weinig voor. Doorgaans wordt een bevoegdheid door een ondergeschikte op grond van mandaat uitgeoefend. Toch is er door de bijzondere wetgever in enkele gevallen voor gekozen om een bevoegdheid direct toe te kennen aan een persoon of college, die of dat ondergeschikt is aan een bestuursorgaan. In de memorie van toelichting bij de vierde tranche Awb worden daarvoor als redenen genoemd geografische spreiding, het belasten van een speciaal opgerichte of geschikte dienst, of het toekennen van een bevoegdheid aan personen die aan bijzondere eisen van bekwaamheid voldoet. Een bekend voorbeeld is attributie van de bevoegdheid om de belastingaanslag vast te stellen aan de belastinginspecteur, een aan de minister van Financiën ondergeschikte ambtenaar. Ook de aanwijzing van toezichthouders (AID; Belastingdienst/FIOD-ECD en de Onderwijsinspectie) gaat vaak gepaard met attributie van bevoegdheden aan de daar werkzame 'ondergeschikten' van de minister.

N.B. Voor attributie aan een ondergeschikte wordt niet steeds dezelfde terminologie gebruikt.

Daardoor is het lastig deze figuur in bijzondere wetten op te sporen. De departementen zullen vooral wetgeving die wordt uitgevoerd door gedeconcentreerde rijksdiensten en die waarin toezicht-houders worden aangewezen kritisch moeten doorzoeken. De wettekst alleen is niet voldoende om attributie

aan ondergeschikten te signaleren. Daarvoor is ook kennis nodig van de betrokken ondergeschiktheidsrelaties en dus van de organisatie van de wetsuitvoering.

Als ondergeschikten besluiten op eigen naam tekenen in plaats van namens het bovengeschiedte bestuursorgaan, kan dit ook een indicatie zijn voor het bestaan van attributie aan ondergeschikten.

Bij het opsporen van regelgeving waarin attributie aan ondergeschikten voorkomt, is het volgende in aanmerking genomen:

- 1) Ingevolge artikel 1:6 van de Awb zijn de hoofdstukken 8 tot en met 10 niet van toepassing op de opsporing en vervolging van (onder meer) strafbare feiten. Dit betekent dat bepalingen waarin strafvorderlijke opsporings- en vervolgingsbevoegdheden worden geattribueerd niet aangepast hoefden te worden.
- 2) De afdeling is alleen van toepassing op attributie aan ondergeschikten. Indien een bevoegdheid aan een niet-ondergeschikte wordt geattribueerd (zoals aan een zelfstandig bestuursorgaan), is aanpassing evenmin nodig.

Binnen een zelfstandig bestuursorgaan kan wel weer sprake zijn van attributie aan een ondergeschikte.

Voorbeeld: artikel 17, eerste lid, Kadasterwet

1. De bewaarder is, onverminderd het bepaalde bij of krachtens deze of een andere wet, belast met
 - a. het bewaren van de openbare registers, bedoeld in artikel 8, eerste lid, het verrichten van inschrijvingen in die registers, alsmede het stellen in die registers van aantekeningen, daaronder begrepen doorhalingen van inschrijvingen;
 - b. het bewaren en bijwerken van de kadastrale registratie, bedoeld in artikel 48;
 - c. het bewaren van door het bestuur van de Dienst aan te wijzen kaarten;
 - d. het bewaren en bijwerken van de registratie voor schepen, bedoeld in artikel 85, en
 - e. het bewaren en bijwerken van de registratie voor luchtvaartuigen, bedoeld in artikel 92, voor zover deze betrekking hebben op de kring van zijn kantoor.

3.3 Wanneer is aanpassing nodig?

Artikel 10.1.3.1 regelt dat, indien een bevoegdheid tot het nemen van besluiten bij wettelijk voorschrift is toegekend aan een persoon of college, werkzaam onder de verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan, dit bestuursorgaan per geval of in het algemeen instructies kan geven ter zake van de uitoefening van de toegekende bevoegdheid. Ingevolge het tweede lid verschaft degene aan wie de bevoegdheid is toegekend, aan het bovengeschiedte bestuursorgaan op diens verzoek inlichtingen over de uitoefening van de bevoegdheid.

Van (onderdelen van) dit artikel, dat ingevolge artikel 10.1.3.3 van overeenkomstige toepassing is bij attributie van een bevoegdheid tot het verrichten van andere handelingen, kan niet worden afgeweken. In de vierde tranche Awb is immers expliciet de keus gemaakt dat de ondergeschiktheidsrelatie door attributie niet wordt doorbroken. Met deze bepalingen strijdige regels worden geschrapt. Voorschriften van gelijke strekking vervallen.

91. Bepalingen met betrekking tot attributie aan ondergeschikten waarin wordt voorzien in een met de vierde tranche Awb gelijklopende of daarvan afwijkende instructiebevoegdheid dan wel inlichtingenplicht, vervallen.

De inlichtingenplicht doet geen afbreuk aan de geheimhoudingsverplichting die een ondergeschikte heeft uit hoofde van zijn ambt (bijv. arts; geestelijk verzorger; arts in dienstbetrekking). Daarop betrekking hebbende regels werden gehandhaafd. Ook specifieke interne regels over geheimhouding die verband houden met de aard van de gegevens (denk aan het wetsvoorstel inzake politiegegevens; nr. 30 327) kunnen gehandhaafd blijven.

Aanvullende regels zoals bijvoorbeeld over de vorm waarin instructies moeten worden gegeven zijn wel gehandhaafd, met dien verstande dat de term 'aanwijzing' zoveel mogelijk is vervangen door 'instructie'.

Voorbeeld: artikel 4 Mededingingswet⁵

1. Onze Minister legt algemene aanwijzingen aan de directeur-generaal met betrekking tot de uitoefening van de hem in deze wet toegekende bevoegdheden vast in beleidsregels.
2. Algemene aanwijzingen als bedoeld in het eerste lid kunnen betrekking op mede betrekking hebben op de wijze waarop de directeur-generaal bij beschikkingen op grond van artikel 17 andere belangen dan economische belangen in zijn afweging moet betrekken.
3. De bekendmaking van de beleidsregels geschiedt door plaatsing in de Staatscourant.
4. Onze minister geeft zijn aanwijzingen aan de directeur-generaal met betrekking tot de uitoefening in individuele gevallen van de hem in deze wet toegekende bevoegdheden uitsluitend in schriftelijke vorm. De desbetreffende aanwijzing wordt gevoegd bij de op de zaak betrekking hebbende stukken.

NB: Soms voeren ambtenaren aan hen geattribueerde bevoegdheden niet of niet volledig uit onder 'instructies' van hun eigen minister, maar ten dele van een andere minister. Juist in die gevallen is vaak in wet ministeriële aanwijzingsbevoegdheid geregeld, bijvoorbeeld van de Minister van Justitie aan de Marechaussee (Defensie) of aan de Douane (Financiën). Deze aanwijzingsbevoegdheden kunnen gehandhaafd worden.

⁵ Inmiddels is de NMA een zbo, zodat geen sprake meer is van een ondergeschiktheidsrelatie. Deze bepaling stond daarvoor ook al in de Mededingingswet. Wellicht zijn er meer voorbeelden.

Bijlage 1: Overzicht vuistregels

(NB. Boven elke vuistregel staat het nummer en de titel van de paragraaf waarin de vuistregel wordt toegelicht. Omdat niet bij elke paragraaf een vuistregel is opgesteld, zijn niet alle titels van paragrafen zonder nadere toelichting duidelijk. Om die reden staat achter elke titel tussen haakjes het onderwerp waarop de vuistregel betrekking heeft, genoemd.)

1.1.2 Beschikking bestuursrechtelijke geldschuld (Bestuursrechtelijke geldschulden)

- zie p. 14** 1. Bepalingen waarin is geregeld dat de betalingsbeschikking, de te betalen geldsom en de termijn waarbinnen de betaling moet plaatsvinden moet vermelden, vervallen.
- zie p. 15** 2. Bepalingen waarin aanvullende vereisten ten aanzien van de inhoud van de betalingsbeschikking zijn opgenomen, vervallen, tenzij specifieke omstandigheden noodzaken tot de handhaving van dergelijke vereisten.
- zie p. 15** 3. Bepalingen waarin is geregeld dat in de betalingsbeschikking de gevolgen van niet tijdige betaling moeten worden vermeld, vervallen.

1.1.3 Betalingstermijn (Bestuursrechtelijke geldschulden)

- zie p. 15** 4. Bepalingen waarin de termijn waarbinnen de betaling moet geschieden is geregeld, vervallen, tenzij specifieke omstandigheden noodzaken tot een andere betalingstermijn.

1.1.4 Betalingsverplichting zonder beschikking (Bestuursrechtelijke geldschulden)

- zie p. 16** 5. Waar specifieke omstandigheden daartoe noodzaken, is voorzien in de verplichting tot betaling zonder voorgaande beschikking.
- zie p. 16** 6. Bepalingen waarin de gevolgen van een betalingsverplichting zonder beschikking zijn geregeld, vervallen.

1.1.5 Wijze van betaling (Bestuursrechtelijke geldschulden)

- zie p. 16** 7. Bepalingen waarin een girale betaling wordt voorgeschreven, vervallen.
- zie p. 16** 8. Waar specifieke omstandigheden daartoe noodzaken, is een andere wijze van betaling dan de girale betaling voorgeschreven.
- zie p. 17** 9. Waar specifieke omstandigheden daartoe noodzaken, is voorgeschreven dat de betaling dient plaats te vinden door bijschrijving op een andere bankrekening dan voorgeschreven in het eerste lid van artikel 4.4.1.5.
- zie p. 17** 10. Waar specifieke omstandigheden daartoe noodzaken, is voorgeschreven dat de betaling op een andere wijze dan in euro geschiedt.

11. Waar specifieke omstandigheden daartoe noodzaken, is voorgeschreven dat de betaling aan een ander dan de schuldeiser dient te geschieden.

zie p. 17

12. Bepalingen waarin wegens ongeschiktheid van girale betaling wordt voorzien in de mogelijkheid om een betaling in een andere vorm te ontvangen of verrichten, vervallen.

zie p. 17

1.1.6 Betalingsbewijs (Bestuursrechtelijke geldschulden)

13. Waar specifieke omstandigheden daartoe noodzaken, is voorzien in een uitzondering op de verplichting voor een betaling een betalingsbewijs af te geven. Aanvullende voorschriften zijn gehandhaafd.

zie p. 18

1.1.7 Kosten van de betaling (Bestuursrechtelijke geldschulden)

14. Waar specifieke omstandigheden daartoe noodzaken, is bepaald dat de kosten van betaling door een bestuursorgaan aan een schuldeiser buiten de Europese Unie ten laste komen van het bestuursorgaan.

zie p. 18

1.1.8 Toerekening van de betaling (Bestuursrechtelijke geldschulden)

15. Bepalingen waarin geregeld is aan welke posten een betaling achtereenvolgens moet worden toegerekend, vervallen. Aanvullende voorschriften blijven gehandhaafd.

zie p. 18

1.1.9 Verrekening met een vordering (Bestuursrechtelijke geldschulden)

16. Bepalingen waarin de bevoegdheid tot verrekening is uitgesloten, vervallen.

zie p. 19

17. Bepalingen waarin geregeld wordt vanaf welk tijdstip de verrekening werkt, vervallen.

zie p. 19

18. Bepalingen waarin verrekening met de beslagvrije voet wordt uitgesloten, vervallen.

zie p. 19

19. Bepalingen die de toepasselijkheid van afdeling 6.1.12 BW uitsluiten, vervallen.

zie p. 20

20. Indien specifieke omstandigheden daartoe noodzaken, kunnen in een bijzondere wet bepalingen uit afdeling 6.1.12 BW van overeenkomstige toepassing worden verklaard op een in die bijzondere wet geregelde verrekeningsbevoegdheid.

zie p. 20

1.1.10 Uitstel van betaling (Bestuursrechtelijke geldschulden)

21. Bepalingen waarin wordt voorzien in de mogelijkheid uitstel van betaling te verlenen, vervallen.

zie p. 21

1.1.11 Verlening van een voorschot (Bestuursrechtelijke geldschulden)

- zie p. 21** 22. Bepalingen waarin de bevoegdheid tot het verlenen van een voorschot wordt verleend, vervallen.
- zie p. 22** 23. Bepalingen waarin een bevoegdheid tot verrekening en terugvordering van teveel betaalde voorschotten wordt geregeld, vervallen.
- zie p. 22** 24. Bepalingen waarin wordt voorzien in de bevoegdheid tot het intrekken of wijzigen van de voorschotverlening of het uitstel van betaling, vervallen. Bepalingen die deze voorschriften nader uitwerken, zijn gehandhaafd.

1.2.1 Intreden van verzuim (Bestuursrechtelijke geldschulden)

- zie p. 22** 25. Bepalingen waarin het intreden van het betalingsverzuim is geregeld, vervallen.
- zie p. 22** 26. Waar specifieke omstandigheden daartoe noodzaken, is voorzien in een andere betalingstermijn

1.2.2 Verschuldigde wettelijke rente (Bestuursrechtelijke geldschulden)

- zie p. 22** 27. Bepalingen waarin in geval van betalingsverzuim de verplichting tot betaling van wettelijke rente is geregeld, vervallen. Dit geldt eveneens voor bepalingen die verwijzen naar genoemde artikelen van het BW.

1.2.3 Wijziging van de betalingsverplichting (Bestuursrechtelijke geldschulden)

- zie p. 24** 28. Bepalingen waarin het bestuursorgaan wordt verplicht tot het vergoeden van wettelijke rente in geval van wijzigen of intrekken van een betalingsverplichting, vervallen.
- zie p. 24** 29. Bepalingen waarin wordt voorzien in een afwijkende regeling omtrent verzuim en de gevolgen daarvan, omdat specifieke omstandigheden daartoe noodzaken, zijn gehandhaafd.

1.3.1 Verjaringstermijn (Bestuursrechtelijke geldschulden)

- zie p. 25** 30. Bepalingen die een termijn geven voor het vaststellen van een terugvorderingsbesluit, zijn gehandhaafd.

1.3.2 Stuiting van de verjaring (Bestuursrechtelijke geldschulden)

- zie p. 25** 31. Bepalingen waarin de stuiting van de verjaring wordt geregeld, vervallen. Dit geldt eveneens voor bepalingen die verwijzen naar de toepasselijke artikelen van het BW.

1.3.3 Gevolgen van de stuiting (Bestuursrechtelijke geldschulden)

- zie p. 26** 32. Bepalingen waarin de gevolgen van de stuiting worden geregeld, vervallen. Dit geldt eveneens voor bepalingen die verwijzen naar de toepasselijke artikelen van het BW.

1.3.4 Verlenging verjaringstermijn (Bestuursrechtelijke geldschulden)

33. Bepalingen waarin de verlenging van de verjaringstermijn is geregeld, vervallen. Dit geldt eveneens voor bepalingen die verwijzen naar de toepasselijke artikelen in het BW.	zie p. 26

1.4.1 De aanmaning (Bestuursrechtelijke geldschulden)

34. Bepalingen waarin is geregeld dat een bestuursorgaan bij betalingsverzuim aanmaant, vervallen.	zie p. 26
35. Bepalingen waarin de termijn waarbinnen aangemaand moet worden is geregeld, vervallen, tenzij specifieke omstandigheden noodzaken tot een afwijkende aanmaningstermijn.	zie p. 26
36. Bepalingen waarin de vergoeding van de kosten van de aanmaning alsmede de hoogte van deze vergoeding is geregeld, vervallen.	zie p. 27

1.4.2.1 Toepassingsbereik (invordering bij dwangbevel) (Bestuursrechtelijke geldschulden)

37. In geval van voorschriften in bijzondere wetten die eenzelfde bevoegdheid als omschreven in artikel 4.4.4.2.1 Awb op het oog hebben, zijn de artikelen 4.4.4.2.1 tot en met 4.4.4.2.11 Awb ten aanzien van deze bevoegdheid van overeenkomstige toepassing verklaard.	zie p. 27

1.4.2.2 Bevoegdheid tot het uitvaardigen van een dwangbevel (Bestuursrechtelijke geldschulden)

38. Indien in lagere regelingen een bevoegdheid tot het uitvaardigen van een dwangbevel is opgenomen, is deze voorzien van een formeel wettelijke basis.	zie p. 27
39. Bepalingen waarin nadere voorschriften zijn opgenomen ten aanzien van de uitoefening van dwangbevelbevoegdheden, vervallen.	zie p. 28

1.4.2.3 Toepasselijkheid Rv (op invordering bij dwangbevel) (Bestuursrechtelijke geldschulden)

40. Bepalingen waarin de tenuitvoerlegging van een dwangbevel is geregeld, vervallen. Dit geldt eveneens voor bepalingen die verwijzen naar toepasselijke artikelen van Rv.	zie p. 28
41. Bepalingen waarin de mogelijkheid van verzet wordt opengesteld tegen de tenuitvoerlegging van een dwangbevel, vervallen. Dit geldt eveneens voor eventuele nadere procedurele voorschriften.	zie p. 28
42. Indien specifieke omstandigheden daartoe noodzaken, is in afwijking van artikel 438, tweede lid, Rv geregeld dat het executiegeschil de executie schorst.	zie p. 29

zie p. 29 43. Bepalingen waarin het recht om verzet aan te tekenen is beperkt tot de schuldenaar worden zodanig gewijzigd dat zowel de geëxecuteerde als een belanghebbende derde een executiegeschil aanhangig kan maken, tenzij specifieke omstandigheden noodzaken tot handhaving van een dergelijke beperking.

zie p. 29 44. Bepalingen waarin nadere voorschriften worden gegeven met betrekking tot de gronden van het verzet, vervallen.

zie p. 30 45. Bepalingen waarin is voorgeschreven dat het verzet binnen een bepaalde termijn moet worden aangekend, vervallen.

1.4.2.4 Moment van uitvaardigen dwangbevel (Bestuursrechtelijke geldschulden)

zie p. 30 46. Bepalingen waarin is voorgeschreven dat een dwangbevel niet kan worden uitgevaardigd dan nadat de aanmaningstermijn is verstreken, vervallen.

1.4.2.5 Posten die bij dwangbevel kunnen worden ingevorderd (Bestuursrechtelijke geldschulden)

zie p. 30 47. Bepalingen waarin naast de posten hoofdsom, aanmaningsvergoeding, wettelijke rente en de kosten van het dwangbevel andere posten worden genoemd die bij dwangbevel kunnen worden ingevorderd, zijn gehandhaafd.

1.4.2.6 Betekening en tenuitvoerlegging van het dwangbevel (Bestuursrechtelijke geldschulden)

zie p. 31 48. Bepalingen waarin is geregeld dat de betekening en de tenuitvoerlegging van het dwangbevel geschieden op kosten van degene tegen wie het is uitgevaardigd, vervallen.

zie p. 31 49. Wat betreft de vergoedingsbasis voor de gerechtelijke kosten kan de verwijzing in bijzondere wetten naar het Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders vervallen.

1.4.2.7 Inhoud en bekendmaking dwangbevel (Bestuursrechtelijke geldschulden)

zie p. 32 50. Bepalingen waarin is geregeld aan welke vormvereisten een dwangbevel moet voldoen, vervallen.

zie p. 32 51. Bepalingen waarin de betekening van het dwangbevel is geregeld, vervallen.

zie p. 32 52. Bepalingen waarin is geregeld dat het exploit dient te vermelden de rechtbank waarbij tegen het dwangbevel en de tenuitvoerlegging kan worden opgekomen, vervallen.

2.2.1 Overtreding (Bestuurlijke handhaving, Algemene bepalingen)

53. Bepalingen waarin de term 'beboetbaar feit' wordt gedefinieerd, vervallen.	zie p. 34
54. Wanneer uit de wettelijke bepaling duidelijk blijkt om welke vorm van overtreding het gaat, wordt in overeenstemming met artikel 5.0.1, eerste lid, 'beboetbaar feit' vervangen door: overtreding.	zie p. 35
55. Bij onduidelijkheid of twijfel worden, in overeenstemming met artikel 5.0.1, eerste lid, 'beboetbaar feit' en 'overtreding' vervangen door: een gedraging die in strijd is met het bepaalde bij of krachtens deze wet.	zie p. 35

2.2.2 Overtreder en toerekenbaarheid (Bestuurlijke handhaving, Algemene bepalingen)

56. Verwijzingen in de bijzondere wet naar 'degene die het beboetbaar feit heeft begaan' of 'de natuurlijke of rechtspersoon aan wie de overtreding kan worden toegerekend' of bepalingen van gelijke strekking worden vervangen door: de overtreder.	zie p. 35

2.2.3 Van overeenkomstige toepassing verklaring artikel 51 Wetboek van Strafrecht (Bestuurlijke handhaving, Algemene bepalingen)

57. Bepalingen van gelijke of strijdige strekking met artikel 51 WvSr, vervallen.	zie p. 37

2.2.5 Degene aan wie de geldsom die voortvloeit uit de bestuurlijke sanctie toekomt (Bestuurlijke handhaving, titel 5.1)

58. Bepalingen die regelen dat de geldsom toekomt aan het bestuursorgaan dat krachtens de bijzondere wet bevoegd is om de bestuurlijke sanctie op te leggen, vervallen.	zie p. 38

2.2.6 Invordering bij dwangbevel (Bestuurlijke handhaving, Algemene bepalingen)

59. Bepalingen die de invordering van bestuurlijke sancties bij dwangbevel regelen, vervallen. Hieronder vallen naast de uit de oplegging van bestuurlijke sancties voortvloeiende geldschulden tevens de bijbehorende bij dwangbevel gemaakte kosten.	zie p. 39

2.2.7 Zwijgrecht en cautieplicht (Bestuurlijke handhaving, Algemene bepalingen)

60. Bepalingen die het zwijgrecht en de cautieplicht bij bestuurlijke sancties regelen, vervallen.	zie p. 39

2.3.2 Afdeling 5.3.1 Last onder bestuursdwang (Herstelsancties)

61. De term 'toepassing van bestuursdwang' wordt vervangen door: oplegging van een last onder bestuursdwang.	zie p. 40

zie p. 41 62. De term 'toepassing van bestuursdwang' wordt niet vervangen indien de bepaling betrekking heeft op het feitelijk toepassen van bestuursdwang.

2.3.3 Afdeling 5.3.2 Last onder dwangsom (Herstelsancties)

zie p. 41 63. Bepalingen waarin 'last onder dwangsom' wordt gedefinieerd, vervallen.

zie p. 43 64. Bepalingen in bijzondere wetten waarin dwangsbepalingen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing zijn verklaard, vervallen.

2.4.2.1 Definitie bestuurlijke boete (Bestuurlijke boete)

zie p. 43 65. Bepalingen waarin de term bestuurlijke boete wordt gedefinieerd, vervallen.

zie p. 44 66. Indien het woord boete in de bijzondere wetgeving wordt gebruikt voor een bestuurlijke boete in de zin van artikel 5.4.1.1, eerste lid, Awb, wordt het begrip 'boete' vervangen door: bestuurlijke boete.

2.4.2.2 Bestuurlijke boete en verwijtbaarheid van de overtreder (Bestuurlijke boete)

zie p. 44 67. Bepalingen die regelen dat het bestuursorgaan geen bestuurlijke boete oplegt voorzover de overtreding niet aan de overtreder kan worden verweten, vervallen.

2.4.2.3 Overlijden overtreder (Bestuurlijke boete)

zie p. 45 68. Bepalingen die regelen dat geen boete wordt opgelegd indien de overtreder is overleden, vervallen.

2.4.2.4 Ne-bis-in-idem voor bestuurlijke boeten (Bestuurlijke boete)

zie p. 45 69. Bepalingen die regelen dat niet tweemaal voor dezelfde overtreding een boete mag worden opgelegd, vervallen.

zie p. 45 70. Bepalingen die regelen dat geen bestuurlijke boete meer mag worden opgelegd als het bestuursorgaan een kennisgeving bekend heeft gemaakt aan de overtreder dat geen bestuurlijke boete zal worden opgelegd, vervallen.

2.4.2.5 Strafrecht en bestuurlijke boete (Bestuurlijke boete)

zie p. 46 71. Bepalingen die regelen dat geen bestuurlijke boete mag worden opgelegd indien voor dezelfde overtreding reeds:

- strafvervolging is ingesteld en het onderzoek ter terechtzitting is begonnen,
- een strafrechtelijke sanctie is opgelegd,
- een transactie is overeengekomen, dan wel

- een strafbeschikking is opgelegd (zogenaamde OM-afdoening),
 vervallen, evenals bepalingen die het omgekeerde regelen.

72. Bepalingen die regelen dat de bevoegdheid wordt opgeschort indien de overtreding aan de officier van justitie is voorgelegd, vervallen.

zie p. 47

2.4.2.6 Vervaltermijn bestuurlijke boete (Bestuurlijke boete)

73. Bepalingen waarin een vervaltermijn is opgenomen voor de bevoegdheid tot oplegging van een bestuurlijke boete, vervallen.

zie p. 47

74. Bepalingen die regelen dat de vervaltermijn wordt opgeschort tot onherroepelijk op het tegen de bestuurlijke boete gemaakte bezwaar of ingestelde beroep is beslist, vervallen.

zie p. 48

2.4.2.7 Maatstaf boetebedrag, evenredigheid en bijzondere omstandigheden (Bestuurlijke boete)

75. Bepalingen die voorschrijven dat de hoogte van de boete wordt vastgesteld op basis van het evenredigheidsbeginsel, vervallen.

zie p. 48

76. Bepalingen die regelen dat op grond van bijzondere omstandigheden een lagere boete kan worden opgelegd, vervallen.

zie p. 49

2.4.3.1 Inleiding (op de procedure) (Bestuurlijke boete)

77. Procedurele bepalingen met betrekking tot de oplegging van bestuurlijke boeten, vervallen.

zie p. 49

2.4.3.2 Rapport (Bestuurlijke boete)

78. Bepalingen waarin het opmaken van een rapport naar aanleiding van een overtreding verplicht wordt gesteld, vervallen.

zie p. 50

79. Bepalingen waarin wordt opgesomd welke gegevens in het rapport naar aanleiding van een overtreding moeten worden opgenomen, vervallen.

zie p. 50

80. Bepalingen waarin wordt bepaald dat andere gegevens dan de in artikel 5.4.2.1 vermelde gegevens in het rapport moeten worden opgenomen, blijven waar nodig bestaan.

zie p. 51

2.4.3.3 Kennisgeving en bekendmaking (Bestuurlijke boete)

81. Bepalingen waarin wordt geregeld op welk tijdstip het rapport van de overtreding uiterlijk aan de overtreder wordt toegezonden of uitgereikt, vervallen.

zie p. 51

2.4.3.4 Proces-verbaal of rapport? (Bestuurlijke boete)

- zie p. 52** 82. Bepalingen waarin is geregeld dat een proces-verbaal van een overtreding in de plaats kan treden van het rapport van een overtreding, vervallen.

2.4.3.5 Inzagerecht en mededeling in een voor de overtreder begrijpelijke taal (Bestuurlijke boete)

- zie p. 52** 83. Bepalingen die het inzagerecht en het recht op mededeling in een voor de overtreder begrijpelijke taal regelen ingeval een bestuurlijke boete wordt opgelegd, vervallen.

2.4.3.6 Hoorplicht en tolk (Bestuurlijke boete)

- zie p. 53** 84. Bepalingen waarin een hoorplicht is opgenomen ingeval een bestuurlijke boete wordt opgelegd, vervallen.
- zie p. 53** 85. Bepalingen waarin het recht op een tolk is geregeld ingeval een bestuurlijke boete wordt opgelegd, vervallen.

2.4.3.7 Beslistermijn bij het opleggen van een bestuurlijke boete (Bestuurlijke boete)

- zie p. 54** 86. Bepalingen waarin de beslistermijn voor het opleggen van een bestuurlijke boete wordt geregeld, vervallen.

2.4.3.8 Eisen aan de beschikking tot oplegging bestuurlijke boete (Bestuurlijke boete)

- zie p. 54** 87. Bepalingen waarin wordt geregeld wat de beschikking tot oplegging van de bestuurlijke boete moet vermelden, vervallen.
- zie p. 55** 88. Indien in de bijzondere wet om een specifieke reden extra eisen zijn opgenomen waarvan het niet wenselijk is dat die vervallen, dan blijven deze ongewijzigd.

2.4.3.11 Zienswijze (Bestuurlijke boete)

- zie p. 57** 89. Bepalingen waarin is geregeld dat de overtreder in afwijking van afdeling 4.1.2 Awb in de gelegenheid wordt gesteld om zijn zienswijze naar voren te brengen, vervallen.

2.4.3.12 Scheiding taken en bevoegdheden (Bestuurlijke boete)

- zie p. 58** 90. Bepalingen waarin een scheiding tussen constatering van de overtreding en de beslissing tot oplegging van een bestuurlijke boete is opgenomen, vervallen.

3.3 Wanneer is aanpassing nodig? (Attributie)

- zie p. 61** 91. Bepalingen met betrekking tot attributie aan ondergeschikten waarin wordt voorzien in een met de vierde tranche Awb gelijklopende of daarvan afwijkende instructiebevoegdheid dan wel inlichtingenplicht, vervallen.

Bijlage 2: Overzicht modellen

1.1.9 Verrekening met een vordering (Bestuursrechtelijke geldschulden)

Model 1: Verrekening

zie p. 19

Het [aanduiding bestuursorgaan] is bevoegd tot verrekening van [aanduiding geldelijke verplichting van de ontvanger jegens het bestuursorgaan] met [aanduiding geldelijke verplichting van de bestuursorgaan jegens de ontvanger].

2.2.4 Legaliteitsbeginsel (Bestuurlijke handhaving, Algemene bepalingen)

Model 2: Bevoegdheid bestuursorgaan tot oplegging sanctie terzake van overtreding

zie p. 37

[Bevoegd bestuursorgaan] kan een [aanduiden welke bestuurlijke sanctie] opleggen terzake van overtreding van [benoem specifieke artikel(en) of het bij of krachtens deze wet bepaalde].

2.2.5 Degene aan wie de geldsom die voortvloeit uit de bestuurlijke sanctie, toekomt (Bestuurlijke handhaving, Algemene bepalingen)

Model 3: Toekomen te betalen geldsom

zie p. 38

De te betalen geldsom van de opgelegde [benoem de financiële sanctie] komt toe aan [benoem rechtspersoon aan wie de geldsom toekomt].

2.4.3.9 Zware procedure (Bestuurlijke boete)

Model 4: Keuze lichte of zware procedure gekoppeld aan bedrag

zie p. 56

Artikel 5.4.2.6 van de Algemene wet bestuursrecht is van toepassing indien voor de overtreding een bestuurlijke boete van meer dan [geef bedrag in euro aan dat minimaal leidt tot toepassing van de zware procedure] kan worden opgelegd.

Model 5: Keuze lichte of zware procedure gekoppeld aan overtreding

zie p. 56

Artikel 5.4.2.6 van de Algemene wet bestuursrecht is van toepassing indien artikel [geef het nummer of het lid van het overtreden artikel] is overtreden.

2.4.3.11 Zienswijze (Bestuurlijke boete)

Model 6: Van toepassing verklaring titel 5.4 Awb

zie p. 57

Titel 5.4 van de Algemene wet bestuursrecht is van overeenkomstige toepassing op [sanctie] [,voorzover ...].

Bijlage 3: Overzicht van wetgeving waarin een dwangbevelprocedure ter invordering van een geldschuld voorkomt (per 18 juli 2005)

1. Algemene bijstandswet
2. Algemene Kinderbijslagwet
3. Algemene nabestaandenwet
4. Algemene Ouderdomswet
5. Algemene wet bestuursrecht
6. Algemene wet bijzondere ziektekosten
7. Algemene wet inzake rijksbelastingen
8. Arbeidsomstandighedenwet 1998
9. Arbeidstijdenwet
10. Coördinatiewet Sociale Verzekering
11. Deltaschadewet
12. Deltawet
13. Douanewet
14. Drank- en Horecawet
15. Elektriciteitswet 1998
16. Flora- en faunawet
17. Gaswet
18. Gemeentewet
19. Gezondheids- en welzijnswet voor dieren
20. Goedkeuringswet Benelux-Invorderingsverdrag
21. Goedkeuringswet Overeenkomst tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk Denemarken tot het vermijden van dubbele belasting en ter voorkoming van het ontgaan van belasting
22. Grondwaterwet
23. Herinrichtingswet Oost-Groningen en de Gronings-Drentse Veenkoloniën
24. Huursubsidiewet
25. Infectieziektewet
26. Invorderingswet 1990
27. Kostenwet invordering rijksbelastingen
28. Landbouwwet 1938
29. Landbouwwet
30. Les- en cursusgeldwet
31. Loodsenwet
32. Luchtvaartwet
33. Mededingingswet
34. Meststoffenwet
35. Meststoffenwet 1947
36. Monumentenwet 1998
37. Noodwet voedselvoorziening
38. Pachtwet

39. Pensioen- en Spaarfondsenwet
40. Provinciewet
41. Reconstructiewet concentratiegebieden
42. Reconstructiewet Midden-Delfland
43. Sanctiewet 1977
44. Tabakswet
45. Telecommunicatiewet
46. Toeslagenwet
47. Warenwet
48. Waterleidingwet
49. Waterschapswet
50. Wegenwet
51. Werkloosheidswet
52. Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (wordt er nu buiten gehouden)
53. Wet arbeid vreemdelingen
54. Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen
55. Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
56. Wet belasting zware motorrijtuigen
57. Wet bescherming persoonsgegevens
58. Wet bestuursrechtspraak bedrijfsorganisatie
59. Wet betreffende verplichte deelneming in een beroepspensioenregeling
60. Wet bevordering eigenwoningbezit
61. Wet bodembescherming
62. Wet capaciteitsbeheersing binnenvaartvloot
63. Wet financiële betrekkingen buitenland 1994
64. Wet financiering volksverzekeringen
65. Wet geneesmiddelenprijzen
66. Wet goederenvervoer over de weg
67. Wet inburgering nieuwkomers
68. Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
69. Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijke arbeidsongeschikte werkloze werknemers
70. Wet inzake de geldtransactiekantoren
71. Wet kinderopvang
72. Wet luchtvaart
73. Wet melding zeggenschap in ter beurze genoteerde vennootschappen 1996
74. Wet milieubeheer
75. Wet op belastingen van rechtsverkeer
76. Wet op de Accountants- Administratieconsulenten
77. Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering
78. Wet op de bedrijfsorganisatie
79. Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg
80. Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen
81. Wet op de jeugdzorg
82. Wet op de kamers van koophandel en fabrieken 1997
83. Wet op de Registeraccountants

84. Wet op de (re)integratie arbeidsgehandicapten
85. Wet op de uitoefening van de diergeneeskunde 1990
86. Wet op de vaste boekenprijs
87. Wet op het Centraal bureau voor de statistiek
88. Wet overdracht taken OGB
89. Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus
90. Wet studiefinanciering 2000
91. Wet tarieven in burgerlijke zaken
92. Wet tarieven in strafzaken
93. Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten
94. Wet toezicht beleggingsinstellingen
95. Wet toezicht effectenverkeer 1995
96. Wet toezicht kredietwezen 1992
97. Wet toezicht natura-uitvaartverzekeringsbedrijf
98. Wet toezicht trustkantoren
99. Wet toezicht verzekeringsbedrijf
100. Wet tot invoering van een leeftijdsgrens voor het notaris ambt en oprichting van een notarieel pensioenfonds
101. Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000
102. Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering
103. Ziekenfondswet
100. Ziektewet
101. Zuiderzeesteunwet 1925

Bijlage 4: Overzicht van wetten waarin een bevoegdheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete voorkomt (per 18 juli 2005)

1. Algemene bijstandswet
2. Algemene Kinderbijslagwet
3. Algemene nabestaandenwet
4. Algemene Ouderdomswet
5. Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen [in werking per 1 september 2005]
6. Algemene wet inzake rijksbelastingen
7. Arbeidsomstandighedenwet 1998
8. Arbeidstijdenwet
9. Coördinatiewet Sociale Verzekering
10. Douanewet
11. Drank- en Horecawet
12. Elektriciteitswet 1998
13. Gaswet
14. Gerechtsdeurwaarderswet
15. Infectieziektewet
16. Invoeringswet Douanewet
17. Invoeringswet Invorderingswet 1990
18. Invoeringswet Wet op de accijns
19. Invorderingswet 1990
20. Loodsenwet
21. Mededingingswet
22. Mediawet
23. Pensioen- en spaarfondsenwet
24. Postwet
25. Sanctiewet 1977
26. Spoorwegwet
27. Spoorwegwet 1875
28. Statistiekwet 1950
29. Tabakswet
30. Telecommunicatiewet
31. Toeslagenwet
32. Warenwet
33. Werkloosheidswet
34. Wet arbeid vreemdelingen
35. Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen
36. Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
37. Wet belasting zware motorrijtuigen
38. Wet bescherming persoonsgegevens
39. Wet betreffende verplichte deelneming in een beroepspensioenregeling
40. Wet financiële betrekkingen buitenland 1994

41. Wet financiële dienstverlening [nog niet in werking]
42. Wet financiering sociale verzekeringen [nog niet in werking]
43. Wet geneesmiddelenprijzen
44. Wet inburgering nieuwkomers
45. Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen
46. Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
47. Wet inkomstenbelasting 2001
48. Wet inzake de geldtransactiekantoren
49. Wet kinderopvang
50. Wet luchtvaart
51. Wet melding zeggenschap in ter beurze genoteerde vennootschappen 1996
52. Wet milieubeheer
53. Wet op de (re)integratie arbeidsgehandicapten
54. Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering
55. Wet op de belasting van personenauto's en motorrijwielen 1992
56. Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg
57. Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen
58. Wet op de loonbelasting 1964
59. Wet op de motorrijtuigenbelasting 1966
60. Wet op de motorrijtuigenbelasting 1994
61. Wet op de omzetbelasting 1968
62. Wet op de vaste boekenprijs
63. Wet op het Centraal bureau voor de statistiek
64. Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus
65. Wet toezicht beleggingsinstellingen
66. Wet toezicht effectenverkeer 1995
67. Wet toezicht kredietwezen 1992
68. Wet toezicht natura-uitvaartverzekeringsbedrijf
69. Wet toezicht trustkantoren
70. Wet toezicht verzekeringsbedrijf 1993
71. Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen
72. Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000
73. Wijzigingswet Pensioen- en spaarfondsenwet enz. (toezicht, verbod op uitstel-financiering en waardeoverdracht)
74. Wijzigingswet Wet toezicht beleggingsinstellingen, enz. (bepalingen handhaving door middel van dwangsom of bestuurlijke boete en bepalingen rechtsgang)
75. Ziektewet

Bijlage 5: Transponeringstabel

Algemene wet bestuursrecht	Vierde tranche Awb
Hoofdstuk 5 Handhaving	Hoofdstuk 5 Handhaving
	Titel 5.1 Algemene bepalingen (ingevoegd) ⁶
	Artikel 5.0.1
	Artikel 5.0.2
	Artikel 5.0.3
	Artikel 5.0.4
	Artikel 5.0.5
	Artikel 5.0.6
	Artikel 5.0.7
	Artikel 5.0.8
	Artikel 5.0.9
	Artikel 5.0.10
	Artikel 5.0.11
Afdeling 5.2 Toezicht op de naleving	Titel 5.2 Toezicht op de naleving
Artikel 5:11	Artikel 5:11 (ongewijzigd) ⁷
Artikel 5:12	Artikel 5:12 (ongewijzigd)
Artikel 5:13	Artikel 5:13 (ongewijzigd)
Artikel 5:14	Artikel 5:14 (ongewijzigd)
Artikel 5:15	Artikel 5:15 (ongewijzigd)
Artikel 5:16	Artikel 5:16 (ongewijzigd)
Artikel 5:17	Artikel 5:17 (ongewijzigd)
Artikel 5:18	Artikel 5:18 (ongewijzigd)
Artikel 5:19	Artikel 5:19 (ongewijzigd)
Artikel 5:20	Artikel 5:20 (ongewijzigd)
Afdeling 5.3 Bestuursdwang	Titel 5.3 Herstelsancties
	Afdeling 5.3.1 Last onder bestuursdwang
Artikel 5:21	Artikel 5:21 (gewijzigd) ⁸
Artikel 5:23	Artikel 5:23 (gewijzigd)
Artikel 5:24	Artikel 5:24 (gewijzigd)
Artikel 5:25	Artikel 5:25 (gewijzigd)
Artikel 5:27	Artikel 5:27 (gewijzigd)
Artikel 5:28	Artikel 5:28 (gewijzigd)
Artikel 5:29	Artikel 5:29 (gewijzigd)
Artikel 5:30	Artikel 5:30 (gewijzigd)
Artikel 5:31	Artikel 5:31 (gewijzigd)
	Artikel 5:31a (ingevoegd)
	Artikel 5:31b (ingevoegd)
	Artikel 5:31c (ingevoegd)

⁶ De ingevoegde artikelen worden bij de vierde tranche Awb geïntroduceerd en betreffen geheel nieuwe regelingen die voorheen niet in de Awb waren opgenomen.

⁷ De ongewijzigde artikelen uit hoofdstuk 5 zijn volledigheidshalve opgenomen in deze tabel.

⁸ De gewijzigde artikelen behouden na de inwerkingtreding van de vierde tranche Awb hun artikelnummer, maar zijn wel inhoudelijk gewijzigd.

Algemene wet bestuursrecht	Vierde tranche Awb
Afdeling 5.4 Dwangsom	Afdeling 5.3.2 Last onder dwangsom
Artikel 5:32	Artikel 5:31d (ingevoegd)
Artikel 5:33	Artikel 5:32 (gewijzigd)
Artikel 5:34	Artikel 5:32a (ingevoegd)
Artikel 5:35	Artikel 5:32b (ingevoegd)
	Artikel 5:33 (gewijzigd)
	Artikel 5:34 (gewijzigd)
	Artikel 5:35 (gewijzigd)
	Artikel 5:37 (ingevoegd)
	Artikel 5:38 (ingevoegd)
	Artikel 5:39 (ingevoegd)
	Titel 5.4 Bestuurlijke boete (ingevoegd)
Afdeling 5.4.1 Algemene bepalingen	
	Artikel 5.4.1.1
	Artikel 5.4.1.2
	Artikel 5.4.1.3
	Artikel 5.4.1.4
	Artikel 5.4.1.5
	Artikel 5.4.1.6
	Artikel 5.4.1.7
	Artikel 5.4.1.8
	Afdeling 5.4.2 De procedure
	Artikel 5.4.2.1
	Artikel 5.4.2.2
	Artikel 5.4.2.3
	Artikel 5.4.2.4
	Artikel 5.4.2.5
	Artikel 5.4.2.6
	Artikel 5.4.2.7
Artikel 10:3	Vierde lid ingevoegd
	Afdeling 10.1.3 Attributie (ingevoegd)
	Artikel 10.1.3.1
	Artikel 10.1.3.3

Deze leidraad is een uitgave van het Ministerie van Justitie, Directie Wetgeving, samengesteld in samenwerking met het Ministerie van Binnenlandse Zaken, Directie Constitutionele Zaken en Wetgeving

© 2005 Ministerie van Justitie

